EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 22. 3. 2021
COM(2021) 148 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, HOSPODÁRSKEMU A FINANČNÉMU VÝBORU A VÝBORU PRE ZAMESTNANOSŤ

Správa o európskom nástroji dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (nástroji SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 podľa článku 14 nariadenia Rady (EÚ) 2020/672

SURE: Zhodnotenie po šiestich mesiacoch

ZHRNUTIE

Nový nástroj reakcie na sociálno-ekonomický vplyv pandémie

Táto správa je prvou polročnou správou o európskom nástroji dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (nástroji SURE). Predstavuje doterajšie operácie a využívanie nástroja a skúma jeho sociálno-ekonomické vplyvy. SURE je krízovým nástrojom s objemom 100 miliárd EUR, ktorý vytvorila Európska únia (EÚ) s cieľom pomôcť členským štátom ochrániť pracovné miesta a príjmy pracovníkov v kontexte pandémie COVID-19.

Nástroj SURE je silným vyjadrením solidarity v záujme ochrany pracovných miest a hospodárskej činnosti na jednotnom trhu. Na sprístupnenie nástroja SURE všetky členské štáty súhlasili s poskytnutím bilaterálnych záruk EÚ, aby si Únia na financovanie úverov z nástroja SURE mohla požičať z trhov.

Komisia 2. apríla 2020 navrhla nariadenie o nástroji SURE ako súčasť počiatočnej reakcie EÚ na pandémiu. Rada prijala nariadenie o nástroji SURE 19. mája 2020 a členské štáty predložili prvé formálne žiadosti začiatkom augusta. Finančné krytie vo výške 100 miliárd EUR sa však sprístupnilo 22. septembra 2020 po tom, čo členské štáty podpísali dohody o zárukách. Komisia po prijatí nariadenia urýchlila vykonávanie nástroja úzkou spoluprácou s členskými štátmi a prípravou všetkých administratívnych a právnych úprav (napr. dohôd o bilaterálnom úvere). Vyplácanie sa preto začalo 27. októbra, a teda len päť týždňov po sprístupnení finančného krytia.

EÚ prvýkrát emitovala sociálnoinvestičné dlhopisy na financovanie finančnej pomoci v rámci nástroja SURE členským štátom. Touto správou sa takisto plní príslušná povinnosť podávania správ podľa oddielu 2.4 rámca pre sociálnoinvestičné dlhopisy EU SURE, konkrétne povinnosť podávať správy o pridelených výnosoch z dlhopisov SURE a ich vplyve.

Rozsiahle využívanie

Záujem členských štátov o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE bol veľký. Rada od jeho zavedenia pridelila na základe návrhov Komisie 18 členským štátom viac ako 90 % celkového finančného krytia vo výške 100 miliárd EUR. Komisia okrem toho 26. februára navrhla poskytnúť finančnú pomoc aj Estónsku. Tri najvyššie sumy poskytnuté v rámci finančnej pomoci smerovali do Talianska (27,4 miliardy EUR), Španielska (21,3 miliardy EUR) a Poľska (11,2 miliardy EUR). Sumy, o ktoré na začiatku žiadali, sa mierne znížili, aby sa splnil limit koncentrácie vyplývajúci z nariadenia vo výške 60 miliárd EUR pre ktorýchkoľvek troch prijímateľov najvyšších súm. Ostatným členským štátom sa poskytla suma, o ktorú požiadali: Belgicku, Portugalsku a Rumunsku sa poskytlo od 4 do 8 miliárd EUR, zatiaľ čo Grécku, Írsku, Česku, Slovinsku a Chorvátsku sa poskytlo od 1 do 3 miliárd EUR. Zvyšným členským štátom – Slovensku, Litve, Bulharsku, Maďarsku, Cypru, Malte a Lotyšsku – sa poskytla menej ako miliarda EUR.

Prvé štyri emisie dlhopisov v rámci nástroja SURE boli veľkým úspechom, keďže od októbra 2020 do januára 2021 viedli k získaniu 53,5 miliardy EUR. Prvá transakcia v sume 17 miliárd EUR sa úspešne uskutočnila 20. októbra 2020 v dvoch tranžiach. O päť týždňov neskôr sa dokopy získalo v rámci ďalších dvoch transakcií takmer 40 miliárd, ktoré pokrývali viac ako polovicu žiadostí členských štátov, ktoré v roku 2020 žiadali o vyplatenie vysokých súm. Štvrtá transakcia sa uskutočnila v januári 2021, čo viedlo k získaniu ďalších 14 miliárd EUR. Investori mali veľký záujem o upísanie dlhopisov, v priemere ich dopyt prevýšil ponuku viac ako 10-násobne, čo viedlo k priaznivým cenovým podmienkam vrátane negatívnych výnosov z dlhopisov so splatnosťou 15 rokov alebo kratšou.

Využívanie nástroja SURE prijímajúcimi členskými štátmi

Z 18 členských štátov, ktorým sa poskytla podpora z nástroja SURE, 15 členských štátov tak urobilo s cieľom získať podporu na financovanie režimov skráteného pracovného času. Väčšina prijímajúcich členských štátov takisto požiadala o podporu na financovanie opatrení podobných režimom skráteného pracovného času, pričom 14 členských štátov financuje opatrenia na podporu samostatne zárobkovo činných osôb. Všetky opatrenia, ktoré predložili členské štáty, sa považovali za oprávnené na poskytnutie finančnej pomoci. Bol to výsledok včasnej spolupráce s členskými štátmi s cieľom čo najrýchlejšie naplánovať a pripraviť vykonávanie tohto nástroja, a to aj objasnením jeho rozsahu pôsobnosti. Vo väčšine prípadov podporených režimov skráteného pracovného času ide o nové režimy, ktoré sa zriadili v reakcii na pandémiu COVID-19. Deväť členských štátov požiadalo o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE aj na financovanie výdavkov súvisiacich so zdravím, ktoré boli priamo spojené s núdzovou situáciou spôsobenou pandémiou COVID-19.

Odhaduje sa, že v roku 2020 sa z nástroja SURE poskytla podpora 25 až 30 miliónom osôb, čo zodpovedá jednej štvrtine celkovej zamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch. Týka sa to približne 21,5 milióna zamestnancov a 5 miliónov samostatne zárobkovo činných osôb a malo by sa to porovnať s celkovo 35 miliónmi osôb, ktoré využili režimy skráteného pracovného času v EÚ. Na základe správ členských štátov sa odhaduje, že z nástroja SURE sa v roku 2020 podporilo 1,5 až 2,5 milióna podnikov, resp. 12 – 16 % podnikov v prijímajúcich členských štátoch. Tieto správy sú však v jednotlivých členských štátoch neúplné a nerovnomerné.

Do konca roka 2020 sa už využilo 80 % celkových plánovaných verejných výdavkov na oprávnené opatrenia. Táto správa predstavuje plánované a skutočné využívanie finančnej pomoci poskytnutej v rámci nástroja SURE, a to na základe údajov, ktoré poskytli všetky prijímajúce členské štáty až na jednu výnimku. Z aktualizovaných správ členských štátov vyplýva, že došlo k odkladaniu využitia verejných výdavkov. V roku 2020 minuli menej, ako sa pôvodne očakávalo, a v rokoch 2021 a 2022 si naplánovali využiť viac finančných prostriedkov, ako pôvodne uviedli v auguste 2020.

Takmer všetky členské štáty už využili alebo plánujú využiť celú sumu, ktorá im bola poskytnutá v rámci nástroja SURE. V súčasnosti tri členské štáty uvádzajú nižšie plánované verejné výdavky, než je suma, ktorá im bola poskytnutá v rámci nástroja SURE. Tieto členské

štáty uviedli, že už prijali alebo majú v úmysle v prípade potreby prijať opatrenia na využitie celej poskytnutej finančnej pomoci, a to v niektorých prípadoch aj na predĺženie trvania opatrení stanovených v príslušných vykonávacích rozhodnutiach Rady. Predovšetkým v týchto členských štátoch by bolo potrebné monitorovať čerpanie finančných prostriedkov.

Prvé posúdenie vplyvu nástroja SURE

V roku 2020 bol nárast miery nezamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch zjavne miernejší ako počas globálnej finančnej krízy napriek tomu, že HDP v roku 2020 pokleslo výraznejšie. Pokiaľ ide o nezamestnanosť, schopnosť reagovať na zmeny produkcie v roku 2020 bola v prijímajúcich členských štátoch slabšia, než sa podľa historických trendov očakávalo. Miernejší nárast miery nezamestnanosti v roku 2020 je prvým náznakom úspechu vnútroštátnych politických opatrení a politických opatrení EÚ na podporu vrátane nástroja SURE.

Vplyv nástroja SURE prekračuje rámec ochrany pracovných miest. Nástroj SURE pravdepodobne prispel k zvýšeniu všeobecnej dôvery v schopnosť EÚ účinne reagovať na bezprecedentnú krízu. EÚ prostredníctvom nástroja SURE podporila využívanie politík skráteného pracovného času v členských štátoch a vyzývala k nemu. Väčšina prijímajúcich členských štátov uviedla, že nástroj SURE zohrával úlohu pri rozhodovaní o tom, či prijať nový režim skráteného pracovného času alebo upraviť existujúci režim.

Keďže nástroj SURE bol včasnou súčasťou politickej reakcie EÚ, povzbudil členské štáty k tomu, aby sa zaviazali k vyšším úverom a výdavkom, než by urobili za iných podmienok. Väčšina prijímajúcich členských štátov v prieskume uviedla, že podpora z nástroja SURE zohrala úlohu pri dočasnom zvýšení krytia a úrovne finančných prostriedkov v rámci režimov skráteného pracovného času a celkového financovania politík zameraných na riešenie krízy spôsobenej pandémiou COVID-19.

Finančná pomoc v rámci nástroja SURE viedla k vytvoreniu úspor na úrokových platbách v niekoľkých členských štátoch. Úvery z nástroja SURE vo všeobecnosti poskytli členským štátom priaznivejšie podmienky financovania ako ich vlastné štátne emisie. V dôsledku toho sa odhaduje, že členské štáty celkovo ušetrili počas prvých štyroch emisií nástroja SURE, t. j. až do vyplácania 2. februára 2021, približne 5,8 miliardy EUR. Keďže sa očakáva, že podmienky financovania z nástroja SURE budú aj naďalej priaznivé, nasledujúce vyplácania pravdepodobne povedú k vytvoreniu ďalších úspor.

Pretrvávanie výnimočných udalostí odôvodňujúcich uplatňovanie nástroja SURE

Správa sa takisto venuje pretrvávaniu výnimočných udalostí, ktoré odôvodňujú uplatňovanie nástroja SURE, konkrétne opätovný výskyt infekcie od jesene. Spolu s výskytom nových a nákazlivejších variantov koronavírusu to prinútilo mnohé členské štáty opätovne zaviesť alebo sprísniť opatrenia proti šíreniu koronavírusu. Tieto obmedzenia pozastavili obnovu po tom, čo sa v treťom štvrťroku 2020 zaznamenalo oživenie hospodárskej činnosti. Výrazná obnova priemyslu je v protiklade so slabou činnosťou v oblasti služieb, pričom najnovšie obmedzenia opäť intenzívne ovplyvňujú odvetvia s vysokým podielom ľudskej práce, ako sú ubytovacie služby, zábava a cestovný ruch. Zatiaľ čo sa očakáva mierny nárast činnosti

v druhom štvrťroku, ako aj výraznejší nárast v treťom štvrťroku, neistota a riziká spojené s hospodárskym výhľadom sú podľa prognózy Komisie zo zimy 2021 aj naďalej vysoké.

ÚVOD

Nástroj podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) vytvorila Európska únia (EÚ) s cieľom pomôcť členským štátom ochrániť pracovné miesta a príjmy pracovníkov počas pandémie. Tento nástroj nadväzuje na politické usmernenia Komisie ako nástroj na ochranu našich občanov počas vonkajších otrasov.[1] Jeho cieľom je konkrétne reagovať na priame hospodárske, sociálne a zdravotné dôsledky pandémie COVID-19 tým, že sa členským štátom, ktoré o to Úniu požiadajú, poskytne finančná pomoc vo forme úverov s priaznivými podmienkami. V rámci nástroja SURE je k dispozícii finančná pomoc až do výšky 100 miliárd EUR s cieľom pomôcť členským štátom pri financovaní režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení zameraných na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb a ako doplnková pomoc pri opatreniach súvisiacich so zdravím, najmä na pracovisku.

Nástroj SURE dopĺňa vnútroštátne úsilie a ponúka druhú obrannú líniu pri ochrane zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb pred rizikom nezamestnanosti a stratou príjmu. Nástroj SURE zachovaním prepojenia medzi pracovníkmi a zamestnávateľmi takisto ochraňuje potenciálny produkt hospodárstva, a preto sa očakáva, že po ústupe pandémie prispeje k rýchlejšiemu a silnejšiemu oživeniu hospodárskej činnosti.

V tejto správe sú vyzdvihnuté hlavné úspechy nástroja SURE dosiahnuté k februáru 2021, pričom ich možno takto zhrnúť:

- odhaduje sa, že 25 – 30 miliónom osôb a 1,5 až 2 miliónom podnikov sa poskytla podpora z nástroja SURE,
- finančná pomoc v rámci nástroja SURE sa poskytla 18 členským štátom a očakáva sa, že čoskoro pribudne aj devätnásty členský štát,
- pridelili sa rozpočtové prostriedky vo výške viac ako 90 miliárd EUR a viac ako 53 miliárd EUR sa vyplatilo,
- 5 % finančnej pomoci sa dosiaľ pridelilo v rámci opatrení súvisiacich so zdravím,
- 80 % verejných výdavkov, ktoré členské štáty očakávali, sa už využilo,
- odhaduje sa, že členské štáty ušetrili 5,8 miliardy EUR na úrokových platbách.

Táto správa je prvou polročnou správou o nástroji SURE. Európska komisia (ďalej len „Komisia“) ju prijíma v súlade s článkom 14 nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 (ďalej len „nariadenie o nástroji SURE“)[2] s cieľom splniť svoju povinnosť podať Európskemu parlamentu, Rade, Hospodárskemu a finančnému výboru a Výboru pre zamestnanosť správu do 6 mesiacov od nadobudnutia účinnosti nástroja SURE 22. septembra 2020. Podľa článku 14 nariadenia Komisia podáva správu o využívaní finančnej pomoci vrátane zostatkových súm a príslušných splátkových kalendárov v rámci nástroja SURE, ako aj o pretrvávaní výnimočných udalostí, ktoré sú dôvodom na uplatňovanie nariadenia o nástroji SURE (pandémia COVID-19). Toto je

[1] V politických usmerneniach Komisie na roky 2019 – 2024 sa navrhol európsky systém zaistenia v nezamestnanosti na ochranu európskych občanov a zníženie tlaku na verejné financie počas vonkajších otrasov.

[2] Nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19, Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0672&from=sk).

prvá správa takéhoto druhu, ktorú Komisia prijíma. Nasledujúce správy sa budú podávať každých 6 mesiacov dovtedy, kým bude nástroj SURE k dispozícii[3]. Údaje poskytnuté po 26. februári 2021 sa v tejto správe nezohľadňujú.

Nástroj SURE je takisto prvým prípadom, keď EÚ emituje sociálnoinvestičné dlhopisy s cieľom poskytnúť finančnú pomoc EÚ určenú členským štátom, pričom vychádza zo svojho záväzku týkajúceho sa udržateľného financovania. EÚ prijala a uverejnila rámec pre sociálnoinvestičné dlhopisy EU SURE (ďalej len „rámec“) na uľahčenie vykonávania tohto záväzku[4]. Vysvetľuje sa v ňom, že prostriedky z nástroja SURE sa využijú na financovanie oprávnených sociálnych opatrení. V oddiele 2.4 tohto rámca sa vyžaduje, aby Komisia podávala správy o pridelených výnosoch z dlhopisov SURE a ich vplyve. Touto správou si splní aj túto povinnosť.

Táto správa predstavuje doterajšie operácie a využívanie nástroja SURE a skúma jeho sociálno-ekonomické vplyvy. Správa pozostáva zo šiestich oddielov. V oddiele I sa uvádzajú dôležité kroky, ktoré Komisia, Rada a členské štáty podnikli pri zriaďovaní a vykonávaní nástroja SURE. V oddiele II sa opisuje, ktoré členské štáty využívajú finančnú pomoc v rámci nástroja SURE vrátane poskytnutých a vyplatených zostatkových súm a splátkových kalendárov. V oddiele III sú zhrnuté verejné výdavky členských štátov na vnútroštátne opatrenia, ktoré boli podporené z nástroja SURE.[5] Tento oddiel dopĺňa prehľad režimov uvedených v prílohe 1. V oddiele IV sa nachádza predbežná analýza vplyvu nástroja SURE vrátane vplyvu pandémie COVID-19 na zamestnanosť a úspor na úrokoch, ktoré členské štáty dosiahli vďaka priaznivým podmienkam financovania, ktoré má EÚ. Oddiel V sa zaoberá pretrvávajúcim vplyvom pandémie COVID-19, ktorý je dôvodom na ďalšie uplatňovanie nástroja SURE. V oddiele VI sa plní príslušná povinnosť podávania správ podľa oddielu 2.4 rámca pre sociálnoinvestičné dlhopisy EU SURE, ktorá je súčasťou tejto správy.

I. NÁSTROJ SURE A JEHO UPLATŇOVANIE

Komisia 2. apríla 2020 navrhla nástroj SURE ako súčasť počiatočnej reakcie EÚ na pandémiu COVID-19 s cieľom poskytnúť členským štátom podporu[6]. Rada na základe tohto návrhu 19. mája 2020 prijala nariadenie o nástroji SURE. Komisia hneď nato začala s prípravou krokov, ktoré boli nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby bol nástroj SURE včas k dispozícii a v úzkej spolupráci so všetkými 27 členskými štátmi sa rýchlo vykonal.

Na sprístupnenie nástroja SURE všetky členské štáty súhlasili, že dobrovoľne prispejú do nástroja poskytnutím protizáruky na riziko, ktoré Únia znáša. Únia podľa článku 122 ods. 1 ZFEÚ zriadila systém záruk, ktorý členské štáty dobrovoľne podpísali. Na tento účel všetkých

[3] Článok 14 ods. 1 nariadenia o nástroji SURE.

[4] https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower/eu-borrowing-activities/eu-sure-social-bond-framework_en.

[5] Oddiely II a III sa vzťahujú na využívanie finančnej pomoci v rámci nástroja SURE podľa článku 14 ods. 1 nariadenia o nástroji SURE.

[6] Návrh nariadenia Rady o vytvorení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v nadväznosti na vypuknutie nákazy COVID-19, COM/2020/139 final. (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2020:0139:FIN).

27 členských štátov súhlasilo s poskytnutím záruky na úrovni 25 % celkového finančného krytia z nástroja SURE vo výške 100 miliárd EUR, t. j. 25 miliárd EUR, pričom je táto záruka neodvolateľná, bezpodmienečná a dostupná na požiadanie[7]. Nástroj SURE sa ako taký nemohol sprístupniť, dokým všetkých 27 členských štátov neuzavrelo a nepodpísalo dohody s Komisiou o zárukách na bilaterálnom základe. Podiel každého členského štátu na celkovej sume záruk zodpovedá podielu každého členského štátu na hrubom národnom dôchodku EÚ v súlade s príjmovou časťou rozpočtu EÚ na rok 2020. Využitie záruk umožnilo zriadenie nástroja SURE bez toho, aby členské štáty museli poskytnúť akékoľvek počiatočné hotovostné príspevky alebo splatený kapitál.

Zriadenie systému záruk, ktoré všetky členské štáty dobrovoľne poskytli, je silným vyjadrením solidarity medzi členskými štátmi prostredníctvom EÚ. Systémom záruk sa EÚ umožnilo poskytnúť členským štátom finančnú pomoc v dostatočnom rozsahu na ochranu pracovných miest a príjmov počas krízy spôsobenej pandémiou COVID-19. Vnútroštátne postupy schvaľovania 27 členských štátov sa dokončili v priebehu leta 2020. Nástroj SURE sa následne sprístupnil 22. septembra 2020.

V nariadení o nástroji SURE sa stanovujú podmienky a postup členských štátov, ak chcú požiadať o finančnú pomoc v rámci tohto nástroja. Členské štáty môžu požiadať o finančnú podporu, ak sa ich skutočné alebo plánované verejné výdavky náhle a výrazne zvýšili od 1. februára 2020 v dôsledku zavádzania režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení na zmiernenie vplyvu pandémie COVID-19.[8] Rada môže na základe návrhu Komisie poskytnúť finančnú pomoc v rámci nástroja SURE prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia Rady.[9] Obdobie dostupnosti, počas ktorého sa môže poskytnúť finančná pomoc v rámci nástroja SURE, sa skončí 31. decembra 2022[10].

Komisia pristúpila k vykonávaniu nástroja SURE hneď po tom, ako Rada nariadenie schválila. Začala spolupracovať so všetkými 27 členskými štátmi hneď po prijatí nariadenia o nástroji SURE v máji 2020. Zisťovala, či by členské štáty požiadali o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE s cieľom čo najrýchlejšie naplánovať a pripraviť vykonávanie tohto nástroja po tom, ako sa sprístupnil po podpísaní bilaterálnych záruk. Komisia po prijatí formálnych žiadostí o podporu 24. augusta 2020 predstavila návrhy na poskytnutie finančnej pomoci 15 členským štátom a 25. augusta predstavila ďalší návrh. Po sprístupnení nástroja SURE 22. septembra 2020 Rada prijala vykonávacie rozhodnutia na poskytnutie finančnej pomoci všetkým 16 členským štátom (pozri tabuľku 1). V poslednom štvrťroku 2020 boli prijaté ďalšie dve vykonávacie rozhodnutia Rady, čím sa celkový počet členských štátov prijímajúcich pomoc v rámci nástroja SURE doteraz zvýšil na dokopy 18 štátov. Začiatkom februára 2021 ďalší členský štát formálne požiadal o podporu z nástroja SURE a Komisia 26. februára navrhla, aby sa mu podpora poskytla. Tento časový prehľad udalostí sa podrobne uvádza v tabuľke 1.

[7] Pozri články 11 a 12 nariadenia o nástroji SURE.
[8] Pozri článok 3 ods. 1 nariadenia o nástroji SURE.
[9] Pozri článok 6 nariadenia o nástroji SURE.
[10] Pozri článok 12 ods. 3 nariadenia o nástroji SURE.

Tabuľka 1: Časový prehľad vykonávania nástroja SURE

- **2. apríl 2020**
  Komisia navrhla vytvorenie nástroja SURE
- **19. máj 2020**
  Rada návrh schválila a prijala nariadenie o nástroji SURE
- **24. august 2020**
  Komisia navrhla finančnú podporu vo výške 81,4 miliardy EUR pre 15 členských štátov: Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Grécko, Španielsko, Chorvátsko, Taliansko, Litva, Lotyšsko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko
- **25. august 2020**
  Komisia navrhla finančnú podporu vo výške 5,9 miliardy EUR pre Portugalsko
- **22. september 2020**
  sprístupnenie nástroja SURE
- **25. september 2020**
  Rada rozhodla o poskytnutí finančnej podpory pre 16 členských štátov
- **7. október 2020**
  Komisia navrhla finančnú podporu vo výške 504 miliónov EUR pre Maďarsko
- **23. október 2020**
  Rada rozhodla o poskytnutí finančnej podpory vo výške 504 miliónov EUR pre Maďarsko
- **16. november 2020**
  Komisia navrhla finančnú podporu vo výške 2,5 miliardy EUR pre Írsko
- **4. december 2020**
  Rada rozhodla o poskytnutí finančnej podpory vo výške 2,5 miliardy EUR pre Írsko
- **26. február 2021**
  Komisia navrhla finančnú podporu vo výške 230 miliónov EUR pre Estónsko

Každý členský štát, ktorý využil finančnú pomoc v rámci nástroja SURE, musel s Komisiou podpísať dohodu o úvere, v ktorej sa stanovujú charakteristiky úveru.[11] Komisia je na základe nariadenia o nástroji SURE splnomocnená požičiavať si v mene Únie na finančných trhoch alebo od finančných inštitúcií a takisto môže vyplácať finančnú pomoc, ktorú Rada poskytla v rámci nástroja SURE prijímajúcim členským štátom. Väčšina dohôd o úvere (vrátane žiadostí o finančné prostriedky a právnych stanovísk) bola podpísaná v poslednom štvrťroku 2020, čo umožnilo Komisii emitovať dlhopisy SURE, pričom úvodná emisia sa uskutočnila 20. októbra 2020. Vzhľadom na výšku úverov na finančných trhoch boli tieto dlhopisy emitované v tranžiach, a to štyrikrát do konca januára 2021. Získané finančné prostriedky sa členským štátom vyplatili po častiach do jedného týždňa od emisie.[12] Emisia dlhopisov SURE vyplývala z nového rámca EÚ pre sociálnoinvestičné dlhopisy, keďže podporou, ktorú EÚ poskytuje členským štátom z tohto nástroja, sa usiluje o sociálny cieľ, ktorým je zachovanie zamestnanosti, udržanie príjmov rodín a podpora hospodárstva ako celku. Priaznivé podmienky, ktoré Komisia dosiahla so

[11] Pozri článok 8 ods. 2 nariadenia o nástroji SURE.
[12] Pozri článok 7 nariadenia o nástroji SURE.

svojimi úvermi v záujme nástroja SURE, boli prenesené priamo na členské štáty prostredníctvom nadväzných úverov („back-to-back“)[13] (pozri oddiel II).

II. VYUŽÍVANIE FINANČNEJ POMOCI V RÁMCI NÁSTROJA SURE: POSKYTNUTÉ A VYPLATENÉ SUMY A INÉ FINANČNÉ ASPEKTY

V tomto oddiele sa nachádza prehľad prijímajúcich členských štátov a sumy, ktoré im Rada poskytla, ako aj vyplácanie, zostatkové sumy a príslušný splátkový kalendár.

i) Prehľad prijímajúcich členských štátov a sumy, ktoré im Rada poskytla

Záujem členských štátov o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE bol od jeho zavedenia veľký, pričom sa pridelilo vyše 90 % celkového finančného krytia vo výške 100 miliárd EUR. Osemnásť členských štátov požiadalo o finančnú pomoc, ktorú im Rada poskytla, v celkovej sume 90,3 miliardy EUR (pozri tabuľku 2). Devätnásty členský štát požiadal o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE vo februári 2021[14].

Tri najvyššie sumy poskytnuté v rámci finančnej pomoci z nástroja SURE smerovali do Talianska (27,4 miliardy EUR), Španielska (21,3 miliardy EUR) a Poľska (11,2 miliardy EUR). Tieto tri členské štáty spoločne dosiahli limit koncentrácie nástroja SURE, ktorým sa stanovuje, že úvery poskytnuté trom členským štátom, ktoré predstavujú najväčší podiel poskytnutých úverov, nesmú presiahnuť 60 % celkového finančného krytia vo výške 100 miliárd EUR, t. j. 60 miliárd EUR.[15]

[13] V prípade nadväzných úverov si Komisia požičiava v mene Únie a následne požičiava členským štátom za rovnakých podmienok.

[14] Komisia 26. februára 2021 uverejnila návrh vykonávacieho rozhodnutia Rady, ktorým sa Estónsku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia o nástroji SURE vo výške 230 miliónov EUR [COM(2021) 104 final].

[15] Článok 9 ods. 1 nariadenia o nástroji SURE. Limit koncentrácie znamená, že tieto tri členské štáty nebudú môcť požiadať o ďalšiu podporu ani si žiadny iný členský štát nebude môcť požičať sumu vyššiu ako 11,2 miliardy EUR (dosiaľ tretia najvyššia poskytnutá suma), keďže by tak presiahli limit 60 %.

Tabuľka 2: Prehľad podpory poskytnutej z nástroja SURE

Členský štát	*Výška poskytnutej sumy (EUR)*	*Dátum poskytnutia*	*Odkaz na vykonávacie rozhodnutie Rady (VRR)*
Belgicko	7 803 380 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1342
Bulharsko	511 000 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1343
Cyprus	479 070 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1344
Česko	2 000 000 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1345
Grécko	2 728 000 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1346
Španielsko	21 324 820 449	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1347
Chorvátsko	1 020 600 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1348
Taliansko	27 438 486 464	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1349
Litva	602 310 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1350
Lotyšsko	192 700 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1351
Malta	243 632 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1352
Poľsko	11 236 693 087	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1353
Portugalsko	5 934 462 488	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1354
Rumunsko	4 099 244 587	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1355
Slovinsko	1 113 670 000	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1356
Slovensko	630 883 600	september 2020	VRR (EÚ) 2020/1357
Maďarsko	504 330 000	október 2020	VRR (EÚ) 2020/1561
Írsko	2 473 887 900	december 2020	VRR (EÚ) 2020/2005
Spolu	**90 337 170 575**		

ii) Vyplácanie, zostatkové sumy a príslušný splátkový kalendár

Komisia má na starosti operácie prijímania úverov. V súlade s nariadením o nástroji SURE je Komisia splnomocnená požičiavať si v mene Únie na kapitálových trhoch alebo od finančných inštitúcií s cieľom financovať úvery poskytnuté v rámci nástroja SURE (nadväzné úvery)[16].

Komisia si krátko po tom, čo sa v októbri 2020 podpísali dohody o úvere, začala požičiavať prostriedky v mene EÚ na kapitálových trhoch prostredníctvom emisie sociálnoinvestičných dlhopisov. Emisia dlhopisov sa uskutočnila na základe série finančných transakcií. Dokopy sa zatiaľ uskutočnili štyri transakcie, ktoré sú ďalej v texte uvedené. Emisie boli veľmi úspešné vzhľadom na to, že veľký záujem investorov viedol k priaznivým cenovým podmienkam v prípade všetkých tranží (pozri tabuľku 3). Do konca februára 2021 sa celkovo 15 členským štátom vyplatilo 53,5 miliardy EUR v štyroch transakciách, čo predstavuje 59 % požadovaných finančných prostriedkov vo výške 90,3 miliardy EUR. Sociálnoinvestičné dlhopisy SURE sa emitovali so splatnosťou od 5 do30 rokov, čo viedlo k vyplácaniu členským štátom s priemernou splatnosťou 14,5 roka.[17] V tabuľke 5 sa nachádza prehľad dosiaľ vyplatených súm rozdelený podľa transakcie prijímania úveru a splatnosti. Uvádzajú sa v nej aj zostatkové sumy, ktoré sa majú ešte vyplatiť každému členskému štátu.

[16] Článok 4 nariadenia o nástroji SURE.

[17] V článku 2 ods. 1 každého vykonávacieho rozhodnutia Rady sa stanovuje, že úver, ktorý Únia poskytla členskému štátu, má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.

Tabuľka 3: Kľúčová štatistika transakcií EÚ v súvislosti s prijímaním úveru v rámci nástroja SURE (EUR)

Transakcia	SURE č. 1		SURE č. 2		SURE č. 3	SURE č. 4	
Dátum	20. október 2020		10. november 2020		24. novembe r 2020	26. január 2021	
Tranža	10 rokov	20 rokov	5 rokov	30 rokov	15 rokov	7 rokov	30 rokov (navýšenie)
Výška dlhopisu	10 mld.	7 mld.	8 mld.	6 mld.	8,5 mld.	10 mld.	4 mld.
Výnos	-0,238 %	0,131 %	- 0,509 %	0,317 %	-0,102 %	-0,497 %	0,134 %
Rozpätie	MS +3 ‰	MS +14 ‰	MS - 9 ‰	MS +21 ‰	MS -5 ‰	MS - 16 ‰	MS +5 ‰
Koncesia na novú emisiu	+1 ‰	+2 ‰	+1,5 ‰	+2,5 ‰	+1 ‰	+1 ‰	+1 ‰
Celkový dopyt investorov	145 mld.	88 mld.	105 mld .	70 mld.	114 mld.	83 mld.	49 mld.
Pomer dopytu a ponuky	15	13	13	12	13	8	12

Poznámka: V tejto štatistike sú uvedené úvery Komisie v mene Únie. MS odkazuje na sadzby mid-swap. Koncesia na novú emisiu odkazuje na prémiu vyplatenú investorom, ktorí kupujú novo emitovaný dlhopis nad rozpätím, ktoré by sa očakávalo v prípade obchodovania na sekundárnom trhu.

Prvá transakcia v rámci nástroja SURE v sume 17 miliárd EUR sa úspešne uskutočnila 20. októbra 2020 v dvoch tranžiach. Emisia pozostáva z dvoch dlhopisov – prvý má hodnotu 10 miliárd EUR so splatnosťou v októbri 2030 a druhý má hodnotu 7 miliárd EUR so splatnosťou v roku 2040. Tento nástroj s vysokým ratingom vyvolal veľký záujem investorov a dopyt po dlhopisoch viac ako 13-násobne prevýšil ponuku. Finančné prostriedky sa 27. októbra 2020 vyplatili Poľsku, Španielsku a Taliansku.

Druhá transakcia v rámci nástroja SURE v celkovej sume 14 miliárd EUR sa uskutočnila 10. novembra 2020. Emisia sa takisto rozdelila a má dve lehoty splatnosti: prvý dlhopis s hodnotou 8 miliárd EUR je splatný v novembri 2025 a druhý dlhopis s hodnotou 6 miliárd EUR je splatný v novembri 2050. Finančné prostriedky sa vyplatili Cypru, Grécku, Chorvátsku, Litve, Lotyšsku, Malte, Slovinsku, Španielsku a Taliansku.

Tretia transakcia v sume 8,5 miliardy EUR sa úspešne uskutočnila 24. novembra 2020 v jednej tranži, pričom dlhopis je splatný v júli 2035. V prípade 15-ročného sociálnoinvestičného dlhopisu sa dosiahol vôbec najvyšší počet objednávok v rámci jednej tranže emisie dlhopisov a uzavrel sa doteraz najväčší 15-ročný obchod v priestore štátnych, nadnárodných a agentúrnych dlhopisov. Finančné prostriedky sa 1. decembra 2020 vyplatili Belgicku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a Slovensku.

Štvrtá transakcia, ktorá bola prvou v roku 2021, sa uskutočnila 26. januára 2021 v dvoch tranžiach. Sociálnoinvestičný dlhopis s hodnotou 14 miliárd EUR sa rozdelil na dlhopis v hodnote 10 miliárd EUR so splatnosťou v júni 2028 a navýšenie tohto existujúceho dlhopisu o 4 miliardy EUR so splatnosťou v novembri 2050. V prípade prvého dlhopisu dopyt prevýšil ponuku viac ako 8-násobne, pričom sa cena sedemročného dlhopisu stanovila s negatívnym

výnosom na úrovni –0,497 %, a v prípade druhého dlhopisu dopyt prevýšil ponuku viac ako 12-násobne, pričom sa cena tridsaťročného dlhopisu pre túto splatnosť stanovila s pozitívnym výnosom na úrovni 0,134 %. Finančné prostriedky boli 2. februára 2021 vyplatené Belgicku, Cypru, Maďarsku, Lotyšsku, Poľsku, Slovinsku, Španielsku, Grécku a Taliansku.

Údaje o splátkovom kalendári sa uvádzajú v tabuľke 4. Istina úveru sa bude splácať v období od roku 2025 do roku 2050. Úrokové platby sa splácajú každý rok.

Tabuľka 4: Splátkový kalendár zostatkov úverov EÚ v rámci nástroja SURE

Kalendárny rok	Istina	Úrok	Nástroj SURE spolu
2021		32 960 000	32 960 000
2022		37 000 000	37 000 000
2023		37 000 000	37 000 000
2024		37 000 000	37 000 000
2025	8 000 000 000	37 000 000	8 037 000 000
2026		37 000 000	37 000 000
2027		37 000 000	37 000 000
2028	10 000 000 000	37 000 000	10 037 000 000
2029		37 000 000	37 000 000
2030	10 000 000 000	37 000 000	10 037 000 000
2031		37 000 000	37 000 000
2032		37 000 000	37 000 000
2033		37 000 000	37 000 000
2034		37 000 000	37 000 000
2035	8 500 000 000	37 000 000	8 537 000 000
2036		37 000 000	37 000 000
2037		37 000 000	37 000 000
2038		37 000 000	37 000 000
2039		37 000 000	37 000 000
2040	7 000 000 000	37 000 000	7 037 000 000
2041		30 000 000	30 000 000
2042		30 000 000	30 000 000
2043		30 000 000	30 000 000
2044		30 000 000	30 000 000
2045		30 000 000	30 000 000
2046		30 000 000	30 000 000
2047		30 000 000	30 000 000
2048		30 000 000	30 000 000
2049		30 000 000	30 000 000
2050	10 000 000 000	30 000 000	10 030 000 000
Spolu	**53 500 000 000**	**1 035 960 000**	**54 535 960 000**

Tabuľka 5: Vyplácanie prostriedkov členským štátom v rámci nástroja SURE (v miliardách EUR)

Krajina	Počiatočná výška úveru	Prvá emisia dlhopisov EU SURE Transakcia: 20. 10. 2020 Vyplácanie: 27. 10. 2020			Druhá emisia dlhopisov EU SURE Transakcia: 10. 11. 2020 Vyplácanie: 17. 11. 2020			Tretia emisia dlhopisov EU SURE Transakcia: 24. 11. 2020 Vyplácanie: 1. 12. 2020	Štvrtá emisia dlhopisov EU SURE Transakcia: 26. 1. 2021 Vyplácanie: 2. 2. 2021			Nástroj SURE spolu	% z celkových požadovaných prostriedkov	Priemerná splatnosť (v rokoch)	Zostatková suma, ktorá sa má vyplatiť
		10 rokov	20 rokov	Spolu	5 rokov	30 rokov	Spolu	15 rokov	7 rokov	30 rokov	Spolu				
Belgicko	7,80							**2,0**	1,3	0,7	**2,0**	**4,0**	**51 %**	**14,9**	3,8
Bulharsko	0,51														0,5
Cyprus	0,48				0,2	0,1	**0,3**		0,2	0,1	**0,2**	**0,5**	**100 %**	**14,7**	0,0
Česko	2,00														2,0
Grécko	2,73				1,0	1,0	**2,0**		0,7		**0,7**	**2,7**	**100 %**	**14,8**	0,0
Španielsko	21,32	3,5	2,5	**6,0**	2,9	1,2	**4,0**			1,0	**1,0**	**11,0**	**52 %**	**14,9**	10,3
Chorvátsko	1,02				0,3	0,2	**0,5**				**0,0**	**0,5**	**50 %**	**13,3**	0,5
Maďarsko	0,50							**0,2**	0,2	0,1	**0,3**	**0,5**	**100 %**	**14,7**	0,0
Írsko	2,47														2,5
Taliansko	27,44	5,5	4,5	**10,0**	3,1	3,4	**6,5**		4,5		**4,5**	**21,0**	**76 %**	**14,0**	6,5
Litva	0,60				0,2	0,1	**0,3**				**0,0**	**0,3**	**50 %**	**13,3**	0,3
Lotyšsko	0,19				0,1	0,0	**0,1**		0,0	0,0	**0,1**	**0,2**	**100 %**	**14,8**	0,0
Malta	0,24				0,1	0,0	**0,1**				**0,0**	**0,1**	**49 %**	**13,3**	0,1
Poľsko	11,24	1,0		**1,0**					2,6	1,7	**4,3**	**5,3**	**47 %**	**14,9**	6,0
Portugalsko	5,93							**3,0**			**0,0**	**3,0**	**51 %**	**14,6**	2,9
Rumunsko	4,10							**3,0**			**0,0**	**3,0**	**73 %**	**14,6**	1,1
Slovinsko	1,11				0,2		**0,2**		0,5	0,4	**0,9**	**1,1**	**100 %**	**14,8**	0,0
Slovensko	0,63							**0,3**			**0,0**	**0,3**	**48 %**	**14,6**	0,3
Spolu	**90,3**	**10,0**	**7,0**	**17,0**	**8,0**	**6,0**	**14,0**	**8,5**	**10,0**	**4,0**	**14,0**	**53,5**	**59 %**	**14,5**	**36,8**

III. VYUŽÍVANIE NÁSTROJA SURE: VEREJNÉ VÝDAVKY A VNÚTROŠTÁTNE OPATRENIA, NA KTORÉ SA VZŤAHUJE NÁSTROJ SURE

V tomto oddiele sú zhrnuté verejné výdavky a vnútroštátne opatrenia, ktoré členské štáty zaviedli a na ktoré sa vzťahuje nástroj SURE.

3.1. Skutočné a plánované verejné výdavky podporené z nástroja SURE

V tomto oddiele sa opisuje plánované a skutočné využívanie finančnej pomoci poskytnutej v rámci nástroja SURE, a to na základe údajov, ktoré Komisii poskytlo 17 členských štátov.[18] Prijímajúce členské štáty by mali využívať finančnú pomoc v rámci nástroja SURE predovšetkým na podporu svojich režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení, najmä na podporu samostatne zárobkovo činných osôb a prípadne na podporu príslušných opatrení súvisiacich so zdravím, najmä opatrení na pracovisku[19]. V oddiele sa najprv uvádza pridelenie verejných výdavkov, po ktorom nasleduje odhadované krytie nástroja SURE s ohľadom na zamestnancov a podniky. Informácie vychádzajú z dvoch správ, ktoré členské štáty poskytli: z augusta 2020, keď členské štáty žiadali o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE (ďalej len „úvodné správy“), a opätovne z konca januára a začiatku februára 2021 (ďalej len „aktualizované správy“). Informácie sa uvádzajú tak, ako ich poskytli členské štáty.[20]

V prvom rade treba poznamenať, že do konca roka 2020 sa už využilo 80 % celkových plánovaných verejných výdavkov na oprávnené opatrenia.[21] Finančná pomoc v rámci nástroja SURE sa poskytla s cieľom pomôcť členským štátom zvládnuť náhly a výrazný nárast skutočných verejných výdavkov od 1. februára 2020 v dôsledku zavádzania režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov pandémie COVID-19. Takisto sa umožňuje, aby sa finančná pomoc využila v prípade plánovaného zvýšenia verejných výdavkov na takéto opatrenia. V júni 2020 predstavovali vzniknuté verejné výdavky, na ktoré sa poskytla podpora z nástroja SURE, 46 % celkových verejných výdavkov, pričom v decembri 2020 tento podiel stúpol na 80 %. V grafe 1 je znázornený vývoj tohto pomeru od zavedenia nástroja SURE.

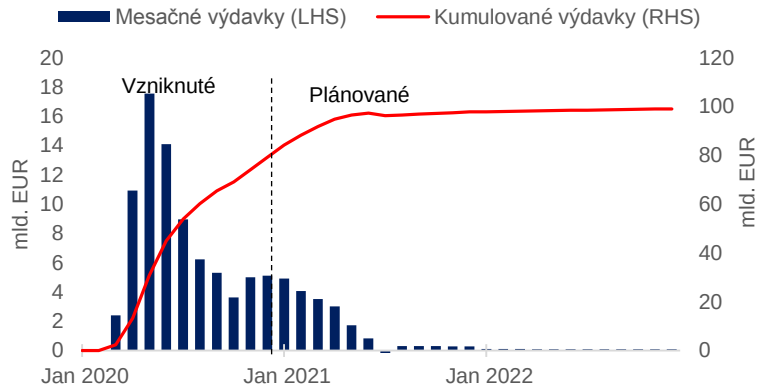
[18] Česko neposkytlo aktualizovanú správu podľa článku 11 nariadenia o nástroji SURE do dátumu uzávierky. Všetky údaje týkajúce sa Česka ako také vychádzajú z jeho úvodnej správy z augusta 2020.

[19] Pozri článok 3 ods. 2 a článok 1 ods. 2 nariadenia o nástroji SURE.

[20] Nové opatrenia, ktoré členské štáty predložili v čase podávania aktualizovaných správ, nie sú zatiaľ zohľadnené, pretože ešte neboli posúdené z hľadiska oprávnenosti.

[21] Oprávnené opatrenia sú opatrenia uvedené v článku 3 ods. 2 nariadenia: vnútroštátne režimy skráteného pracovného času alebo podobné opatrenia a ako doplnková pomoc aj opatrenia súvisiace so zdravím.

Graf 1: Mesačný vývoj verejných výdavkov v rámci nástroja SURE (vzniknuté a plánované)

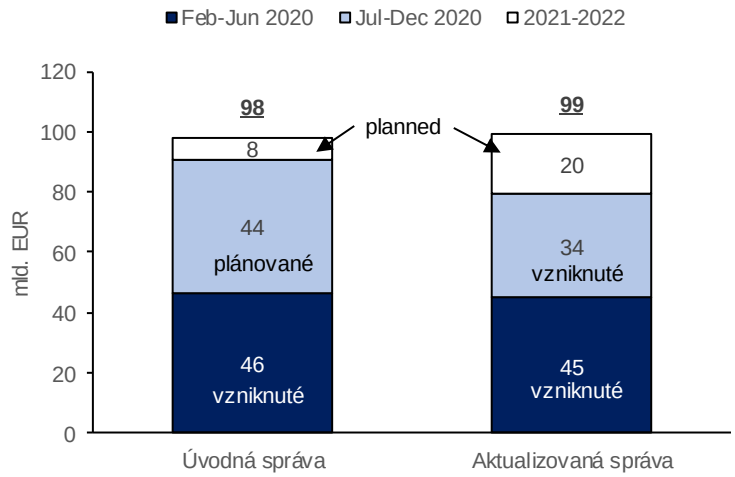
Poznámka: Výdavky v júli 2021 sú mierne negatívne v dôsledku toho, že sa očakávali veľké platby z európskych štrukturálnych a investičných fondov na podporu režimov skráteného pracovného času v danom mesiaci.

Z porovnania úvodných a aktualizovaných správ podaných členskými štátmi vyplýva, že v roku 2020 minuli menej, ako pôvodne očakávali. Z najnovších údajov vyplýva, že odhadované skutočné verejné výdavky od februára do júna 2020 poklesli o 1,3 miliardy EUR (pozri graf 2). V čase, keď členské štáty žiadali o finančné prostriedky v rámci nástroja SURE, očakávali výdavky vo výške 90 miliárd EUR v priebehu roka 2020 na oprávnené opatrenia podľa nástroja SURE. Napokon minuli 79,3 miliardy EUR, čo je o 9,6 miliardy EUR menej, než očakávali.

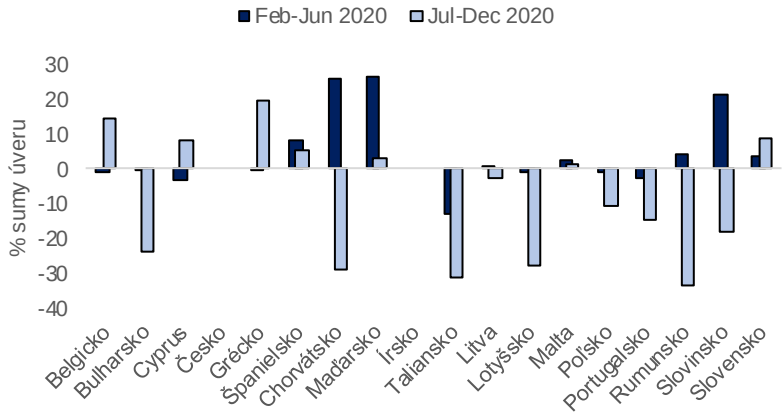
Z aktualizovaných správ členských štátov vyplýva, že došlo k odkladaniu využitia verejných výdavkov. Polovici členských štátov vznikli v prvom polroku 2020 vyššie verejné výdavky, ako sa odhadovalo v auguste 2020, zatiaľ čo polovici vznikli nižšie výdavky (pozri graf 3). V dvoch členských štátoch s najvyšším nárastom výdavkov v prvom polroku 2020 výdavky následne v druhom polroku klesli. Deväť členských štátov uviedlo nižšie verejné výdavky v druhom polroku 2020, ako pôvodne očakávali. Vo väčšine prípadov to súvisí s vyššími plánovanými výdavkami v roku 2021. Dva členské štáty však plánujú nižšie výdavky aj v roku 2021.

Podľa aktualizovaných správ si členské štáty na roky 2021 a 2022 naplánovali využiť viac finančných prostriedkov, ako pôvodne uviedli v auguste 2020. Plánované verejné výdavky na oprávnené opatrenia na rok 2021 sa zvýšili zo sumy 7,4 miliardy EUR uvedenej v úvodnej správe z augusta 2020 na sumu 19,8 miliardy EUR uvedenú v správe z januára 2020 (pozri graf 2). Iba dva členské štáty v aktualizovanej správe uviedli plánované verejné výdavky na rok 2022 (1,3 miliardy EUR). V súčasnosti sa očakávajú celkové verejné výdavky na oprávnené opatrenia v členských štátoch na úrovni 99,1 miliardy EUR, čo je viac ako celková suma, ktorá sa dosiaľ poskytla v rámci nástroja SURE. Je to v súlade s doplnkovou povahou nástroja SURE v zmysle, že sa ním dopĺňa vnútroštátne financovanie podpory zamestnanosti. Niektoré členské štáty plánujú minúť na tieto opatrenia vyššiu sumu, ako je finančná pomoc v rámci nástroja SURE, o ktorú požiadali, vrátane tých štátov, ktoré dosiahli limit koncentrácie nástroja SURE.

Graf 2: Súhrn uvedených verejných výdavkov

Graf 3: Rozdiel medzi vzniknutými verejnými výdavkami v období od podania úvodnej správy po podanie aktualizovanej správy (v % sumy úveru)

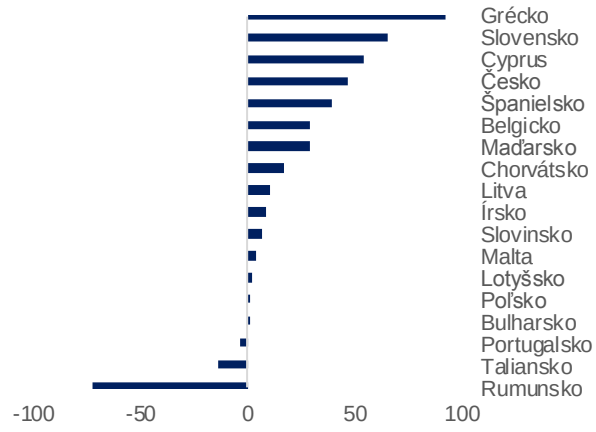

Poznámka: Írsko požiadalo o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE 27. októbra 2020 a uvedené údaje sa v období od predloženia úvodnej tabuľky do predloženia aktualizovanej tabuľky nezmenili. Česko do dátumu uzávierky neposkytlo aktualizovanú vykazovaciu tabuľku.

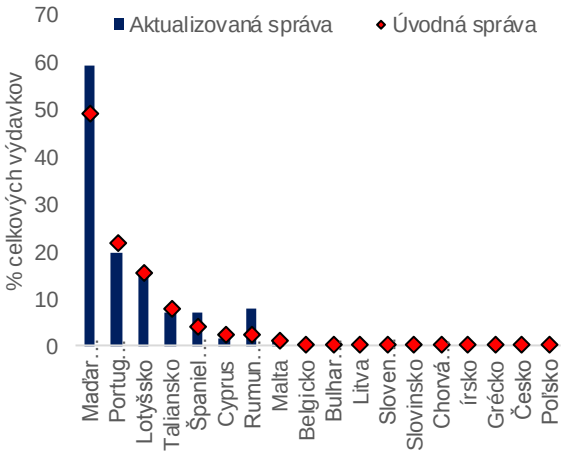
Takmer všetky členské štáty už využili alebo plánujú využiť celú sumu, ktorá im bola poskytnutá v rámci nástroja SURE. Momentálne 15 členských štátov minulo alebo plánuje minúť finančné prostriedky nad rámec súčasnej finančnej pomoci prijatej v rámci nástroja SURE na oprávnené opatrenia (pozri graf 4). Znamená to, že členské štáty v súhrne minú vyššiu sumu na režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia, ako je suma, o ktorú požiadali v rámci nástroja finančnej pomoci SURE. Tri členské štáty však uviedli nižšie plánované výdavky na opatrenia stanovené v príslušných vykonávacích rozhodnutiach Rady, ako je suma poskytnutá v rámci nástroja SURE. Vyplýva to z aktualizovanej správy týchto členských štátov, ktoré takisto uviedli, že už prijali alebo majú v úmysle v prípade potreby prijať opatrenia na

využitie celej finančnej pomoci poskytnutej v rámci nástroja SURE, a to v niektorých prípadoch aj predĺženie trvania opatrení stanovených v príslušných vykonávacích rozhodnutiach Rady. Komisia posúdi akékoľvek zmeny plánovaných výdavkov predložených členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby boli aj naďalej v súlade s účelom nástroja SURE, a prípadne navrhne zmeny vykonávacích rozhodnutí Rady.

Graf 4: Prekročenie plánovaných a vzniknutých verejných výdavkov nad sumu úveru (v % sumy úveru)

Graf 5: Podiel verejných výdavkov súvisiacich so zdravím

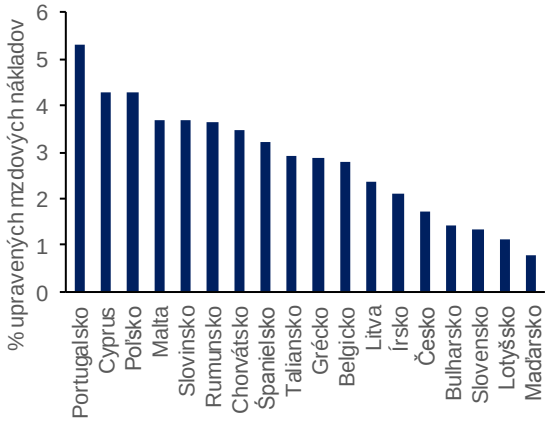
Poznámka: Verejné výdavky odkazujú na uvedené výdavky bez toho, aby boli prispôsobené limitu koncentrácie, na opatrenia stanovené vo vykonávacích rozhodnutiach Rady, t. j. vylučujú sa akékoľvek nové opatrenia oznámené členskými štátmi, ktoré nie sú uvedené vo vykonávacích rozhodnutiach Rady. Údaje sa uvádzajú na základe vykazovacích tabuliek predložených členskými štátmi. V záujme členských štátov, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, ako sa znázorňuje v grafe 4, je však využiť plnú sumu poskytnutú v rámci nástroja SURE. Konkrétne talianske úrady oznámili, že plánujú využiť plnú sumu poskytnutých prostriedkov. Pokiaľ ide o graf 5, úvodná žiadosť Maďarska o finančnú pomoc bola obmedzená na 49 % výdavkov na opatrenia súvisiace so zdravím, keďže tieto opatrenia sú doplnkové, a preto nemohli dosiahnuť polovicu alebo viac z celkovej sumy poskytnutej v rámci nástroja SURE. Z aktualizovanej správy vyplýva, ako je to aj v prípade väčšiny prijímajúcich členských štátov, že celkové verejné výdavky na oprávnené opatrenia v rámci nástroja SURE prekročia maximálnu sumu poskytnutú v rámci nástroja SURE (a bude potrebné ich financovať na vnútroštátnej úrovni alebo pomocou iných nástrojov). Konkrétne v prípade Maďarska došlo k tomuto prekročeniu neúmerne v dôsledku opatrení súvisiacich so zdravím, čím sa vysvetľuje nárast pomeru výdavkov súvisiacich so zdravím nad 50 %.

Väčšinu finančnej pomoci v rámci nástroja SURE členské štáty využili na podporu opatrení trhu práce, pričom obmedzený počet členských štátov ich využíva aj na podporu opatrení súvisiacich so zdravím. V súhrne bolo dosiaľ 5 % finančnej pomoci v rámci nástroja SURE pridelených na opatrenia súvisiace so zdravím, pričom desať členských štátov využíva finančnú pomoc len na režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia (pozri graf 5). Nariadenie o nástroji SURE umožňuje financovanie opatrení súvisiacich so zdravím ako doplnkovú pomoc. Pokiaľ ide o rozhodnutia Rady o finančnej pomoci, žiadnemu členskému

štátu sa dosiaľ neumožnilo využiť vyšší podiel výdavkov ako 49 % na opatrenia súvisiace so zdravím.[22]

Finančná pomoc v rámci nástroja SURE sa rovná 2,8 % miezd zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb v prijímajúcich členských štátoch v roku 2020.[23] Tento podiel sa v jednotlivých členských štátoch pohybuje od 0,8 % do 5,3 % (pozri graf 6). Finančná pomoc sa takisto rovná 1,5 % HDP prijímajúcich členských štátov.

Graf 6: Výška úveru v % mzdových nákladov zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb podľa členského štátu

Poznámka: Mzdy sa v tomto prípade stanovujú ako kompenzácia zamestnancov a hrubý prevádzkový prebytok + zmiešané príjmy domácností a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (mzdy samostatne zárobkovo činných osôb). Odhady na rok 2020 vychádzajú z prognózy Európskej komisie z jesene 2020.

3.2 Krytie nástroja SURE, pokiaľ ide o zamestnancov a podniky

Odhaduje sa, že v roku 2020 sa z nástroja SURE poskytla podpora 25 až 30 miliónom osôb, čo zodpovedá jednej štvrtine celkovej zamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch.[24] Takisto to zodpovedá približne dvom tretinám zamestnancov pracujúcich v režime skráteného pracovného času v EÚ.[25] Stredný odhad počtu osôb 26,5 milióna tvorí približne 21,5 milióna

[22] Komisia dôsledne usmerňovala členské štáty na bilaterálnej úrovni, ako aj prostredníctvom Rady, že tieto opatrenia by nemali prekročiť 15 % z poskytnutej sumy.

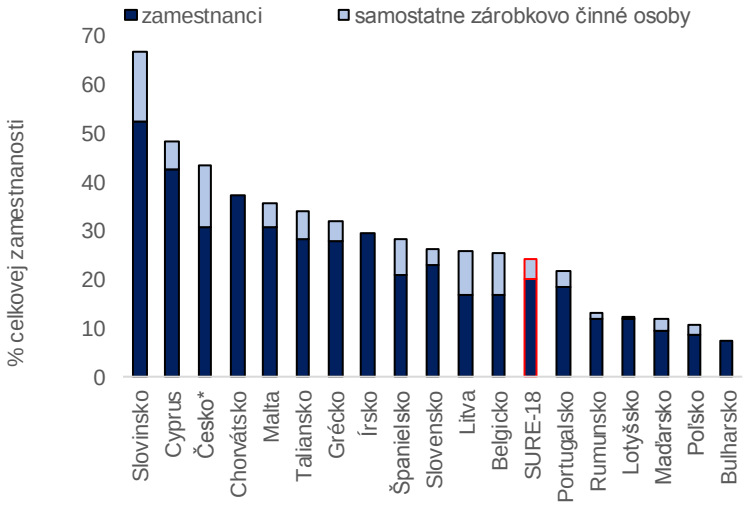
[23] Mzdy sa v tomto prípade stanovujú ako kompenzácia zamestnancov a hrubý prevádzkový prebytok + zmiešané príjmy domácností a neziskových inštitúcií slúžiacich domácnostiam (mzdy samostatne zárobkovo činných osôb).

[24] Zatiaľ čo správy o verejných výdavkoch podané členskými štátmi boli uspokojivé, správy na žiadosť Komisie o podnikoch a osobách, na ktoré sa vzťahujú opatrenia podporené z nástroja SURE, boli v jednotlivých členských štátoch neúplné a rôznorodé. Vyžadovali si použitie primeraných predpokladov a čerpanie z ďalších dostupných zdrojov údajov (pozri poznámky pod čiarou č. 26 a 28). V tejto správe sa vzhľadom na neúplné správy, ktoré podali členské štáty, uvádzajú približné odhady, pokiaľ ide o krytie osôb a podnikov. Zodpovednosť za uvedené údaje nesú členské štáty. Treba poznamenať, že informácie týkajúce sa podnikov a zamestnancov, ktoré Komisia vyžaduje od členských štátov, vychádzajú z úsilia Komisie podľa oddielu 2.4 rámca pre sociálnoinvestičné dlhopisy EU SURE získať od členských štátov relevantné údaje a ukazovatele, ako je počet pracovných miest a počet spoločností, na ktoré sa vzťahuje krytie/podpora. Podávanie správ o vplyve bude závisieť od kvality a podrobnosti informácií, ktoré sa poskytnú Komisii.

[25] Tento podiel je hrubým odhadom, keďže dostupné údaje o zamestnancoch pracujúcich v režimoch skráteného pracovného času sa týkajú len počtu osôb, ktoré požiadali o režimy skráteného pracovného času, pričom vychádza

zamestnancov a 5 miliónov samostatne zárobkovo činných osôb.[26] Rozdelenie podľa členského štátu je znázornené v grafe 7, pričom krytie sa pohybuje od 7 % do takmer 70 % celkovej zamestnanosti. Je náročné dostatočne správne odhadnúť počet osôb, na ktoré sa vzťahujú opatrenia súvisiace so zdravím, keďže tieto opatrenia sa v jednotlivých členských štátoch rôznia. Tieto odhady by preto bolo možné považovať za konzervatívne, keďže podpora z nástroja SURE presahuje opatrenia trhu práce, a teda slúži širšej verejnosti.

Graf 7: Počet pracovníkov, na ktorých sa vzťahuje nástroj SURE (% celkovej zamestnanosti v roku 2020)

Poznámka: Údaje o krytí sú údaje oznámené členskými štátmi. Údaje z Česka vychádzajú z úvodnej správy z augusta 2020, preto sa na základe súhrnného údaju o krytí namiesto toho predpokladá podobné krytie zamestnanosti ako v ostatných členských štátoch. Celkové údaje o zamestnanosti sú prevzaté z AMECO, pričom sa používa definícia celkovej zamestnanosti v národných účtoch vrátane zamestnancov, ako aj samostatne zárobkovo činných osôb.

Odhady Komisie založené na správach členských štátov naznačujú, že z nástroja SURE sa v roku 2020 v členských štátoch podporilo 1,5 až 2,5 milióna podnikov. Iba 14 členských štátov oznámilo aktualizované údaje o krytí podnikov.[27] V prípade členských štátov, ktoré podali

z najvyššieho počtu v apríli/máji 2020 a nezahŕňa samostatne zárobkovo činné osoby. Aby sa tieto údaje lepšie zosúladili s údajmi o krytí nástroja SURE, vylúčili sa z krytia nástroja SURE samostatne zárobkovo činné osoby a predpokladá sa, že „podobné opatrenia“ zahŕňajú režimy skráteného pracovného času.

[26] Česko neuviedlo žiadne aktualizované informácie týkajúce sa krytia. Na základe súhrnného údaju sa predpokladá podobné krytie zamestnanosti ako v iných členských štátoch, t. j. takmer štvrtina celkovej zamestnanosti. Ak by sa však potvrdila správnosť vykazovacej tabuľky Česka z augusta 2020, celkový odhad osôb podporovaných z nástroja SURE by stúpol na 27,5 milióna. V rozdelení podľa členských štátov v grafe 7 sa uvádzajú informácie oznámené členskými štátmi. Krytie zamestnanosti v rámci opatrení nástroja SURE je výrazne vyššie ako krytie mzdových nákladov, čo je okrem iného spôsobené tým, že niektorí ľudia mohli čerpať podporu len niekoľko mesiacov, ale nie celý rok, za ktorý boli mzdy vyplatené.

[27] Medzi 14 členskými štátmi, ktoré podali správu o krytí podnikov, bolo Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Česko poskytlo údaje len v rámci úvodnej správy.

správu, sa z nástroja SURE podporilo takmer 800 000 podnikov. To predstavuje 12 % z celkového počtu podnikov v týchto členských štátoch. Keďže niektoré väčšie prijímajúce členské štáty neposkytli požadované údaje, tento údaj je neúplný a výrazne podhodnocuje skutočný celkový počet podporených podnikov. Podľa odhadov sa počet podporených podnikov výrazne zvýši na 1,5 milióna až 2,5 milióna podnikov, ak sa zohľadnia zvyšné štyri členské štáty na základe primeraných predpokladov.[28] Členské štáty, ktoré Komisii neposkytli požadované údaje, sa vyzývajú, aby tak urobili v rámci druhej správy o nástroji SURE.

3.3. Stručný prehľad režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení podporených z nástroja SURE

Z 18 členských štátov, ktoré využili podporu z nástroja SURE, tak urobilo 15 členských štátov s cieľom získať podporu na financovanie režimov skráteného pracovného času. Sú to verejné programy, ktorými sa podnikom s hospodárskymi ťažkosťami umožňuje, aby dočasne skrátili pracovný čas svojim zamestnancom, ktorým sa za neodpracované hodiny poskytne podpora príjmu z verejných prostriedkov. Z troch členských štátov, ktoré nevyužili finančnú pomoc z nástroja SURE na financovanie režimov skráteného pracovného času, majú Írsko a Malta podobné režimy, ktorými sa poskytuje podpora spoločnostiam zasiahnutým krízou spôsobenou pandémiou COVID-19 vo forme mzdových dotácií (pozri ďalej). Medzitým Maďarsko zaviedlo režim skráteného pracovného času, ale jeho verejné výdavky boli v plnej miere financované z Európskeho sociálneho fondu (a preto nebolo oprávnené čerpať pomoc z nástroja SURE).

Vo väčšine prípadov podporených režimov skráteného pracovného času ide o nové režimy, ktoré sa vytvorili v reakcii na pandémiu COVID-19 (pozri tabuľku 6). Všetky tieto nové režimy boli vytvorené dočasne a sú podmienené stavom hospodárskej núdze. Päť členských štátov podporovaných z nástroja SURE, ktoré zaviedli režimy skráteného pracovného času už pred vypuknutím pandémie COVID-19 (Belgicko, Španielsko, Taliansko, Portugalsko a Slovensko), ich prispôsobilo v reakcii na pandémiu. Zavedené zmeny sa týkali najmä dočasného zjednodušenia administratívnych postupov, rozšírenia krytia, zmiernenia podmienok oprávnenosti, väčšej veľkorysosti (v prípade zamestnancov a/alebo zamestnávateľov) a predĺženia trvania podpory.

V rámci všetkých vnútroštátnych režimov skráteného pracovného času sa poskytuje podpora zamestnancom, v prípade ktorých bolo úplne pozastavené plnenie pracovnej zmluvy na základe úplného prerušenia podnikateľskej činnosti. Okrem toho sa v rámci väčšiny (ale nie všetkých) režimov poskytuje podpora aj v prípade čiastočného skrátenia

[28] Podľa dolnej hranice odhadu 1,5 milióna sa v týchto štyroch členských štátov predpokladá podobné krytie podnikov. Horná hranica odhadu 2,5 milióna odráža skutočnosť, že krytie zamestnancov je v týchto štyroch členských štátoch v priemere vyššie, čo by sa mohlo premietnuť do vyššieho krytia podnikov.

pracovného času pri obmedzení podnikateľskej činnosti. Zatiaľ čo vo väčšine prípadov si spoločnosti môžu zvoliť rozsah skrátenia pracovného času, v niektorých krajinách sa uplatňujú obmedzenia. Napríklad v Grécku a Slovinsku je s výnimkou úplného prerušenia práce (v prípade úplného zastavenia činnosti) povolené len obmedzenie práce na plný pracovný čas na prácu na kratší pracovný čas. Suma verejnej podpory sa vo všeobecnosti vypočíta ako percentuálny podiel mzdy zamestnanca a pohybuje sa od 50 % do 100 %. V prílohe 1 sú uvedené ďalšie podrobnosti o režimoch skráteného pracovného času.

Všetkých 18 členských štátov okrem Bulharska a Chorvátska požiadalo o podporu financovania „opatrení podobných režimom skráteného pracovného času“. Vo väčšine prípadov išlo o doplnenie režimov skráteného pracovného času. Ide o opatrenia zamerané na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, zníženie miery nezamestnanosti a straty príjmu v súvislosti s krízou spôsobenou pandémiou COVID-19, ktoré však nepatria výhradne do uvedenej definície režimu skráteného pracovného času. Počet a druh opatrení, ktoré patria do tejto kategórie, sa značne líšia. Možno ich všeobecne zoskupiť takto:

- *Režimy mzdových dotácií*, kam patria uvedené režimy v Írsku a na Malte, ktorými sa poskytujú dotácie na náklady práce spoločností zasiahnutých krízou spôsobenou pandémiou COVID-19. Tieto režimy majú rovnaký cieľ ako režimy skráteného pracovného času (t. j. udržanie zamestnanosti, pomoc spoločnostiam, aby sa zamedzilo prepúšťaniu zamestnancov). Poskytnutá podpora však priamo nesúvisí so skutočným znížením počtu hodín odpracovaných každým zamestnancom, ale len so znížením obratu.
- *Opatrenia na podporu samostatne zárobkovo činných osôb*, ktoré zaviedli takmer všetky členské štáty, ktoré požiadali o podporu z nástroja SURE. Zahŕňajú jednorazové príspevky na podporu príjmu poskytnuté buď ako paušálna suma, alebo vo vzťahu k predchádzajúcim ziskom/vzniknutým stratám; a iné podporné opatrenia znižujúce prevádzkové náklady podnikov, pokiaľ z nich čerpajú výhody samostatne zárobkovo činné osoby alebo spoločnosti s jedným spoločníkom. Kľúčovou požiadavkou je, aby prijímatelia podpory naďalej vykonávali svoju samostatne zárobkovú činnosť alebo podnikateľskú činnosť (t. j. neukončili podnikanie).
- *Osobitné dávky za rodičovskú dovolenku* (Belgicko, Česko, Taliansko, Portugalsko, Cyprus a Malta), ktorými sa poskytuje podpora príjmu zamestnancov a/alebo samostatne zárobkovo činných osôb s deťmi v obdobiach výnimočného zatvorenia škôl.
- *Podpora sezónnych pracovníkov* (Cyprus, Grécko, Taliansko, Španielsko) s pracovnou zmluvou, ktorej plnenie bolo pozastavené v dôsledku pandémie, najmä v cestovnom ruchu a/alebo poľnohospodárstve. Ide o „pravidelných“ sezónnych pracovníkov, ktorí mali pokračovať v práci na jar/v lete 2020, ale nemohli tak urobiť kvôli pandémii COVID-19.
- *Podpora odbornej prípravy spojená s podporou skráteného pracovného času* (Belgicko, Portugalsko). Tento druh podpory je zameraný na poskytovanie odbornej prípravy pracovníkom, ktorí majú skrátený pracovný čas.

Deväť členských štátov požiadalo o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE na financovanie výdavkov súvisiacich so zdravím, ktoré boli priamo spojené s núdzovou situáciou spôsobenou pandémiou COVID-19. Táto kategória zahŕňa:

- Mimoriadne pracovné voľno pre chorobu COVID-19 a/alebo voľno z dôvodu karantény (Cyprus, Lotyšsko, Malta, Portugalsko, Španielsko).
- Náklady súvisiace so zvýšenými požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia vo verejnom sektore (Lotyšsko, Maďarsko, Portugalsko).
- Opatrenia zamerané na zníženie nákladov súvisiacich so zvýšenými hygienickými požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku v súkromnom sektore (Taliansko).
- Zvýšené výdavky na systém verejnej zdravotnej starostlivosti vrátane nákladov na zamestnancov [napr. nadčasy a príplatky pre zdravotnícky personál, prijímanie ďalších dočasných zamestnancov (Maďarsko, Rumunsko, Portugalsko), renovačné práce v nemocniciach (Maďarsko) a/alebo nákup dodatočného vybavenia, ochranného materiálu, potrieb a spotrebného materiálu (Belgicko, Maďarsko, Lotyšsko, Portugalsko)].

Tabuľka 6: Charakteristiky vnútroštátnych režimov skráteného pracovného času

Členský štát	Nový režim	Dočasný/trvalý režim	Výška podpory (% mzdy)	Náklady zamestnávateľa	Skrátenie pracovného času
BE	nie	trvalý (s dočasnými zmenami)	70 %	–	0 – 100 %
BG	áno	dočasný	60 %	40 % nákladov práce	50 % alebo 100 %
CZ	áno	dočasný	60 – 80 %	20 – 40 % sumy	0 – 100 %
IE	–	–	–	–	–
EL	áno	dočasný	60 %	–	50 % alebo
ES	nie	trvalý (s dočasnými zmenami)	70 %	0 – 30 % sociálnych	0 – 100 %
HR	áno	dočasný	50 %	–	0 – 100 %
IT	nie	trvalý (s dočasnými zmenami)	80 %	–	0 – 100 %
CY	áno	dočasný	60 %	–	0 – 100 %
LV	áno	dočasný	50 – 75 %	–	0 – 100 %
LT	áno	dočasný	30 – 100 %		0 – 100 %
HU	–	–	–	–	–
MT	–	–	–	–	–
PL	áno	dočasný	50 %	–	20 – 100 %
PT	nie	trvalý (s dočasnými zmenami)	66 – 100 %	0 – 30 % sumy odškodnenia	0 – 100 %
RO	áno	dočasný	75 %	–	0 – 100 %
SI	áno	dočasný	80 %	0 – 20 % sumy odškodnenia	50 – 100 %
SK	nie	dočasný (ale pravidelne obnovovaný)	80 %	–	0 – 100 %

IV. PREDBEŽNÁ ANALÝZA VPLYVU NÁSTROJA SURE

V tomto oddiele sa uvádza predbežná analýza vplyvu nástroja SURE na zamestnanosť, verejné financie a iné účinky.

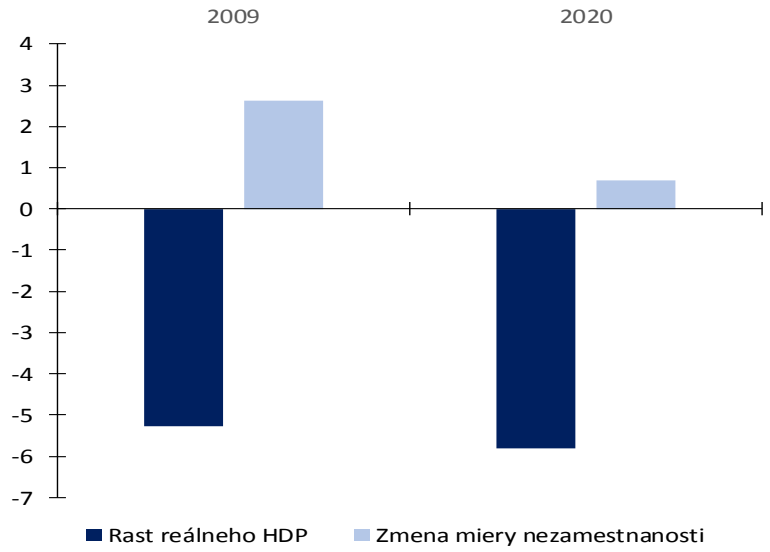
4.1 Odhad vplyvu nástroja SURE na zamestnanosť

Skúmajú sa zmeny miery nezamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch s cieľom poskytnúť prvé orientačné posúdenie vplyvu politických podporných opatrení súvisiacich s pandémiou vrátane nástroja SURE. Cieľom nástroja SURE je pomôcť členským štátom udržať zamestnanosť pracovníkov a samostatne zárobkovo činných osôb v celej EÚ počas pandémie COVID-19, a tak chrániť občanov a uľahčiť rýchlu obnovu po ústupe pandémie. Zatiaľ čo je ťažké navrhnúť kontrafaktuálny scenár výkonnosti trhu práce pri neexistencii nástroja SURE, v tejto analýze sa skúma vzťah medzi produkciou a nezamestnanosťou od vzniku

pandémie. Výsledky by sa mali interpretovať opatrne, pretože vzťah produkcia – zamestnanosť je ovplyvnený širokou škálou faktorov vrátane nástroja SURE.

V roku 2020 bol nárast miery nezamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch zjavne miernejší ako počas globálnej finančnej krízy napriek tomu, že HDP v roku 2020 pokleslo výraznejšie (pozri graf 8). Komisia vo svojej prognóze zo zimy 2021 predpokladá pokles rastu reálneho HDP o 5,8 % v krajinách, ktoré v roku 2020 čerpali finančné prostriedky z nástroja SURE. Tento pokles je väčší ako pokles zaznamenaný na vrchole globálnej finančnej krízy v roku 2009. Zároveň sa predpokladá, že miera nezamestnanosti sa v roku 2020 zvýši len o 0,7 percentuálneho bodu v porovnaní so zvýšením o 2,6 percentuálneho bodu v roku 2009.

Graf 8: Zmeny reálneho HDP a miery nezamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch v roku 2009 v porovnaní s rokom 2020

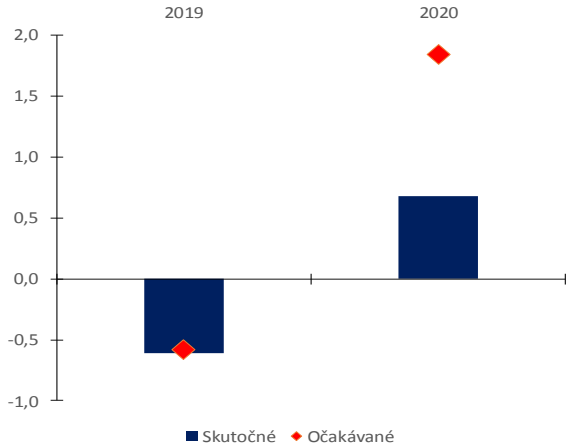

Poznámka: V grafe sú znázornené aritmetické priemery členských štátov, ktoré sú prijímateľmi pomoci z nástroja SURE. Miera nezamestnanosti v roku 2020 predstavuje priemer mesačných mier nezamestnanosti za rok 2020.
Zdroj: *Eurostat; HDP v roku 2020 podľa prognózy Komisie zo zimy 2021*.

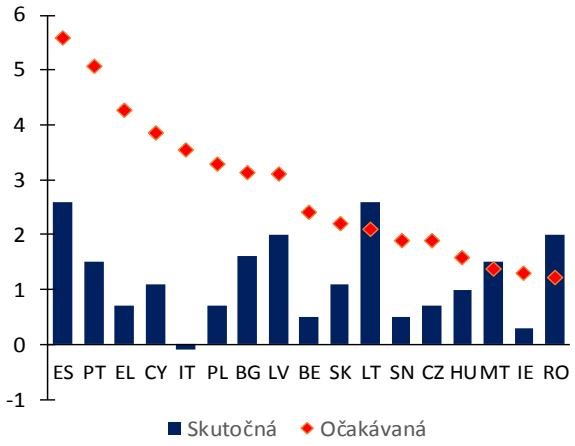
Pokiaľ ide o nezamestnanosť, schopnosť reagovať na zmeny produkcie v roku 2020 bola v prijímajúcich členských štátoch slabšia, než sa očakávalo (pozri grafy 9 a 10).[29] Pomocou rýchlych a rozsiahlych politických opatrení prijatých v roku 2020 na riešenie krízy sa zmiernil vplyv poklesu produkcie na nezamestnanosť. Preto bol rast miery nezamestnanosti vo väčšine krajín nižší, ako sa očakávalo.[30]

[29] Pokiaľ ide o nezamestnanosť, schopnosť reagovať na zmeny hospodárskeho rastu sa v ekonomickej literatúre často označuje ako „Okunov zákon“. Okunov zákon, ktorý predstavuje empirické základné pravidlo, a nie vzťah založený na teórii, naznačuje, že pokles rastu produkcie od 2 % do 3 % znamená zvýšenie miery nezamestnanosti o 1 percentuálny bod [pozri Okun, A.M., *Potential GNP: Its measurement and significance*, (Potenciálny HNP: jeho meranie a význam), práca sekcie podnikových a hospodárskych štatistík, Americké štatistické združenie, 1962].
[30] V Taliansku miera nezamestnanosti v roku 2020 dokonca klesla.

Graf 9: Skutočné a očakávané zmeny miery nezamestnanosti v prijímajúcich členských štátoch v roku 2019 v porovnaní s rokom 2020

Graf 10: Skutočné a očakávané zmeny miery nezamestnanosti v roku 2020 podľa prijímajúceho členského štátu

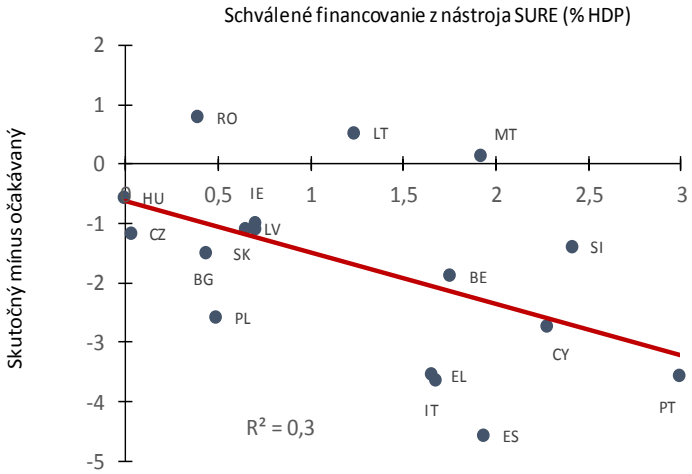

Poznámka: os y: Očakávaná zmena miery nezamestnanosti zodpovedá prognóze na základe panelového regresného modelu pre prijímajúce členské štáty (graf 9) a regresného modelu špecifického pre jednotlivé krajiny (graf 10) na obdobie 1999 až 2019. Analýza je založená na Okunovom zákone, podľa ktorého závislá premenná vyjadruje zmenu miery nezamestnanosti a nezávislá premenná sa vzťahuje na mieru rastu reálneho HDP. Špecifikáciou sa kontrolujú (nepremenlivé) charakteristiky trhu práce v jednotlivých krajinách prostredníctvom účinkov podľa jednotlivých krajín a spoločné faktory prostredníctvom časovo stanovených účinkov. Výsledky sa zdajú spoľahlivé, pokiaľ ide o používanie dodatočných nezávislých premenných, ako sú právne predpisy na ochranu zamestnanosti a zmena miery účasti na trhu práce. Špecifikáciou sa kontroluje endogénnosť produkcie s použitím odhadu GMM prvého rozdielu (Generalized method of moments – zovšeobecnená metóda momentov). Chorvátsko nie je zahrnuté z dôvodov dostupnosti údajov. V porovnaní s nedávnymi štúdiami o Okunovom zákone[31] je prínosom tejto analýzy zameranie sa len na prijímateľov pomoci z nástroja SURE a snaha o porovnanie rozdielu medzi skutočnou a očakávanou nezamestnanosťou a sumou podpory z nástroja SURE.
Zdroj: *Prognóza Komisie z jesene 2020, celková nezamestnanosť v roku 2020 podľa Eurostatu (pozri poznámku ku grafu 8).*

Hlavným dôvodom miernejšieho zvýšenia miery nezamestnanosti v roku 2020 boli politické podporné opatrenia vrátane nástroja SURE (graf 11). Na základe predbežných dôkazov možno nižší nárast nezamestnanosti, než aký sa očakával, čiastočne pripísať rozsiahlemu využívaniu režimov skráteného pracovného času, a to aj v tých členských štátoch, ktoré čerpajú pomoc z nástroja SURE. To pomohlo udržať zamestnanosť a obmedziť rast nezamestnanosti. Ďalšie faktory súvisia so skutočnosťou, že ľudia si neboli schopní aktívne hľadať prácu alebo boli od toho odradení v dôsledku zastavenia veľkej časti hospodárstva.

[31] Napríklad kapitola 3 publikácie Európskej komisie (2020): Vývoj na trhu práce a vývoj miezd v roku 2020.

Graf 11: Vzťah medzi zmenou miery nezamestnanosti v roku 2020 a schváleným financovaním z nástroja SURE

Poznámka: os y: Očakávaná zmena miery nezamestnanosti vyplýva z regresného modelu špecifického pre jednotlivé krajiny, ktorý je znázornený v grafe 10 a vysvetlený v poznámke ku grafom 9 a 10.
Zdroj: *Prognóza Komisie z jesene 2020.*

4.2 Faktory týkajúce sa vplyvov nástroja SURE: diskusia a výsledky prieskumu

Vplyv nástroja SURE prekračuje rámec ochrany pracovných miest. Možno identifikovať tri ďalšie účinky: zvýšenie dôvery v celej EÚ, podpora a povzbudenie využívania režimov skráteného pracovného času zo strany EÚ a umožnenie členským štátom minúť na podporu zamestnanosti viac než za iných podmienok. Tieto účinky je však ťažké empiricky odhadnúť.

Po prvé nástroj SURE zvýšil všeobecnú dôveru v schopnosť EÚ účinne reagovať na bezprecedentnú krízu. Schopnosť členských štátov dohodnúť sa na nástroji SURE – novom inovačnom druhu finančnej pomoci podľa článku 122 ZFEÚ so silným sociálnym rozmerom a hospodárskym zdôvodnením – a dobrovoľné poskytovanie záruk EÚ s cieľom pomôcť zabezpečiť jeho finančnú stabilitu vyslali jasný signál o schopnosti EÚ účinne a rýchlo reagovať na nový druh krízy. Prispel aj k pozitívnej dynamike pri následnom oznámení o vytvorení Európskeho nástroja obnovy. Konkrétne Komisia v máji 2020 predložila návrh na vytvorenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorý nakoniec prijala Rada a Európsky parlament začiatkom februára 2021. Táto kolektívna schopnosť rýchlo reagovať na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19 a vytvoriť nové núdzové nástroje vrátane SURE pravdepodobne prispela k podpore dôvery hospodárskych subjektov v EÚ a k zníženiu rozpätia úrokových sadzieb úverov členských štátov a k zlepšeniu výhľadu rastu EÚ.[32] V tejto súvislosti by sa nástroj SURE mohol považovať za nástroj na mobilizáciu podpory fiškálnej politiky a tým zabezpečiť, aby

[32] Rozšírený nákup aktív ECB v rámci núdzového pandemického programu nákupu aktív takisto určite zohral úlohu pri znižovaní neistoty na trhoch. Okrem toho podľa Ekonomického bulletinu ECB zo 7. januára 2021 programy Európsky nástroj obnovy a SURE pravdepodobne prispeli k stlačeniu rozpätí zlepšením výhľadu rastu a fiškálneho výhľadu členských štátov, ako aj v súvislosti s vnímaním rizík: (https://www.ecb.europa.eu/pub/economic-bulletin/html/eb202008.en.html).

podporné zámery fiškálnej politiky a akomodačná menová politika spolupracovali pri riešení dôsledkov krízy.

Po druhé EÚ prostredníctvom nástroja SURE podporila využívanie politík skráteného pracovného času v členských štátoch a vyzývala k nemu. Poskytovaním finančnej pomoci členským štátom s cieľom pomôcť im financovať režimy skráteného pracovného času pre podniky zasiahnuté pandémiou, ako aj podobné opatrenia, najmä pre samostatne zárobkovo činné osoby, nástroj SURE podporil členské štáty v tom, aby uplatňovali tieto druhy politík, a to aj v súlade s usmerneniami pre politiky zamestnanosti na rok 2020. Tento nástroj spolu s podporou poskytovanou prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov, najmä Európskeho sociálneho fondu, a prostredníctvom investičných iniciatív v reakcii na koronavírus (CRII a CRII+) umožnil členským štátom, aby boli ambicióznejšie v politikách, ktoré zaviedli.

Väčšina prijímajúcich členských štátov uviedla, že nástroj SURE zohrával úlohu pri rozhodovaní o tom, či prijať nový režim skráteného pracovného času alebo upraviť existujúci režim.[33] Deväť členských štátov zaviedlo v reakcii na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19[34] nový režim skráteného pracovného času a štyri členské štáty zmenili existujúci režim skráteného pracovného času[35]. Väčšina týchto režimov sa zaviedla alebo zmenila v marci 2020 krátko predtým, ako Komisia navrhla vytvorenie nástroja SURE. Odvtedy sa zaviedli nové režimy v Maďarsku, Grécku, Rumunsku a Slovinsku; Taliansko a Španielsko ďalej zmenili existujúce režimy (pozri tabuľku A.1 v prílohe 1)[36].

Nástroj SURE takisto umožnil niektorým členským štátom, aby boli ambicióznejšie, pokiaľ ide o opatrenia podobné režimom skráteného pracovného času. Všetky členské štáty (s výnimkou Bulharska a Chorvátska) požiadali o finančnú pomoc z nástroja SURE aj na režimy podobné skrátenému pracovnému času, ktorá zahŕňa podporu samostatne zárobkovo činných osôb, ako aj iné opatrenia na udržanie zamestnanosti. Niektoré členské štáty zaviedli tieto opatrenia predtým, ako sa navrhlo vytvorenie nástroja SURE, a niektoré až potom.[37] Väčšina členských štátov, ktoré odpovedali na dotazník, zaviedla nové režimy podobné skrátenému pracovnému času v reakcii na potenciálnu dostupnosť financovania z nástroja SURE.[38] Okrem

[33] S cieľom lepšie pochopiť možnú úlohu, ktorú zohráva nástroj SURE pri vytváraní a využívaní režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení na vnútroštátnej úrovni v súvislosti s pandémiou COVID-19, si Komisia priamo vyžiadala stanoviská orgánov členských štátov prostredníctvom dotazníka predloženého Výboru pre zamestnanosť. Z 19 členských štátov, ktoré požiadali o podporu v rámci nástroja SURE, 15 odpovedalo na dotazník.

[34] Bulharsko, Cyprus, Grécko, Chorvátsko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko a Slovinsko. Maďarsko sa rozhodlo financovať svoj nový režim skráteného pracovného času zavedený v reakcii na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19, pričom sa opieralo o európske štrukturálne a investičné fondy v súvislosti s iniciatívami CRII a CRII+, a nepožiadalo o jeho financovanie z nástroja SURE.

[35] Belgicko, Španielsko, Írsko a Taliansko. Írsko nepožiadalo o podporu z nástroja SURE pri financovaní svojho existujúceho režimu skráteného pracovného času (zavedeného v rámci *dávky v nezamestnanosti*).

[36] Tabuľka II.1 vychádza z informácií, ktoré poskytli členské štáty vo svojich žiadostiach o finančnú podporu z nástroja SURE. Poskytuje prehľad dátumov nadobudnutia účinnosti právnych predpisov týkajúcich sa režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení.

[37] Tieto „podobné“ režimy nadobudli účinnosť pred 2. aprílom (na Cypre, v Grécku, Írsku, Poľsku a Slovinsku), po 2. apríli (v Španielsku, Maďarsku a Česku) alebo v rôznych časových úsekoch s postupom krízy medzi marcom a júlom 2020 (v Belgicku, Taliansku, Litve, Lotyšsku, na Malte a v Rumunsku, pozri tabuľku II.1).

[38] Pozri poznámku pod čiarou č. 33.

toho dostupnosť financovania z nástroja SURE v troch členských štátoch prispela k zvýšeniu rozpočtu vyčleneného na tieto režimy.

Po tretie, keďže nástroj SURE bol včasnou súčasťou politickej reakcie EÚ, povzbudil členské štáty k tomu, aby sa zaviazali k vyšším úverom a výdavkom, než by urobili za iných podmienok. Vďaka nástroju SURE dokázali udržať alebo zvýšiť svoje verejné výdavky na podporu zamestnanosti. Platí to najmä vtedy, keď je financovanie dostupné s veľmi nízkymi sadzbami a poskytované s dostatočne dlhou splatnosťou ako v prípade nástroja SURE. Tieto dodatočné úvery sa môžu použiť buď na režimy skráteného pracovného času, alebo iné politiky súvisiace s pandémiou, keďže finančná pomoc v rámci nástroja SURE by im takisto umožnila prerozdeliť finančné prostriedky, ktoré plánovali využiť na režimy skráteného pracovného času, do iných širších oblastí politiky s cieľom riešiť sociálno-ekonomický vplyv pandémie.

Väčšina prijímajúcich členských štátov uviedla, že podpora z nástroja SURE zohrala úlohu pri dočasnom zvýšení krytia a úrovne finančných prostriedkov v rámci režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení, ako aj celkového financovania politík zameraných na riešenie krízy spôsobenej pandémiou COVID-19.[39] Šesť členských štátov uviedlo, že rozpočet ich príslušných režimov skráteného pracovného času sa zvýšil po tom, ako Komisia navrhla vytvorenie nástroja SURE. V dvoch z týchto prípadov sa usúdilo, že nástroj SURE mal na rozhodnutie vysoký stupeň vplyvu.

4.3 Zameranie sa na priamy finančný účinok: odhad úspor na úrokovej sadzbe

Viaceré členské štáty dosiahli úspory na úrokových platbách tým, že prijali finančnú pomoc z nástroja SURE. Úvermi z nástroja SURE sa poskytli členským štátom nižšie úrokové sadzby, než keby samy emitovali štátny dlh na financovanie režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení. Sociálnoinvestičné dlhopisy SURE boli emitované s veľmi nízkymi sadzbami, a to aj pri dlhej splatnosti, v dôsledku úverového ratingu EÚ AAA a likvidity dlhopisov.

Podľa odhadov členské štáty celkovo ušetrili počas prvých štyroch emisií nástroja SURE, t. j. až do vyplácania 2. februára 2021, približne 5,8 miliardy EUR. Táto suma sa s ďalšími platbami zvýši. Uvedené odhady preto pravdepodobne zodpovedajú dolnej hranici a zvýšia sa po vyplatení zostávajúcej sumy 36,8 miliardy EUR. V tabuľke 7 sa uvádza rozdelenie úspor na úrokoch podľa členských štátov, zatiaľ čo v rámčeku 1 sa podrobne vysvetľuje metodika.[40]

Rámček 1: Výpočet úspor na úrokovej sadzbe

Komisia bola schopná z 53,5 miliardy EUR emitovaných v prvých štyroch transakciách získať priaznivé podmienky, pričom výnosy sa pohybovali v rozmedzí od -0,51 % do +0,32 %

[39] Pozri poznámku pod čiarou č. 33.

[40] Nástroj SURE bol jedným z prvých prvkov bezprecedentnej reakcie EÚ na bezprecedentnú krízu. Táto celková reakcia zohrala kľúčovú úlohu pri udržaní výnosov z verejného dlhu na výnimočne nízkej úrovni v členských štátoch, ktoré sú prijímateľmi najvyšších súm z nástroja SURE. Tieto odhady vylučujú akýkoľvek možný dodatočný účinok dôvery, ktorý mohli mať nové núdzové nástroje vrátane SURE na dôveru hospodárskych subjektov a rozpätie úrokových sadzieb úverov členských štátov (pozri poznámku pod čiarou č. 32).

v závislosti od splatnosti a dátumu emisie. Tieto podmienky sa preniesli priamo na členské štáty prostredníctvom nadväzného úveru. Podmienky financovania jednotlivých členských štátov boli v čase vyplatenia vo všeobecnosti menej priaznivé ako podmienky, ktoré získala Komisia. Preto úvery vyplatené v rámci nástroja SURE priniesli členským štátom úspory na úrokoch.

Pri výpočte úspor sa predpokladá, že v prípade neexistencie úverov z nástroja SURE by členské štáty emitovali dlhopisy s rovnakými charakteristikami (t. j. splatnosťou a kupónom) ako dlhopisy EU SURE v deň vyplatenia úverov. Rozdiel medzi cenou emisie každého dlhopisu EU SURE a cenou emisie tohto kontrafaktuálneho dlhopisu vynásobený sumou úveru poskytuje odhad úspor na úrokoch. Tento rozdiel predstavuje funkciu rozpätí medzi vnútroštátnymi výnosovými krivkami a výnosovými krivkami EU SURE v čase vyplatenia a štruktúru splatnosti každého úveru.

Priemerná splatnosť úverov z nástroja SURE je pod hranicou 15 rokov, ale blízko k nej vo všetkých členských štátoch a priemerné rozpätie medzi vnútroštátnymi výnosmi a výnosmi EU SURE je približne 0,8 percentuálneho bodu. V dôsledku toho sa celkové úspory na úrokoch počas trvania úverov odhadujú na 5,8 miliardy EUR alebo približne 11 % sumy vyplatenej v 15 členských štátoch, ktoré platbu prijali do 2. februára 2021 (tabuľka 6). Členské štáty s vyššími rozpätiami alebo väčšími platbami mali najväčší prospech z priaznivých podmienok, ktoré získala Komisia.

Tabuľka 7: Úspory na úrokovej sadzbe podľa členského štátu

Členský štát	Vyplatená suma (mld. EUR)	Priemerné rozpätie	Priemerná splatnosť	Úspory na úrokoch (mld. EUR)	Úspory na úrokoch (% vyplatenej sumy)
Belgicko	4,0	0,11	14,9	0,098	2,4
Cyprus	0,5	0,64	14,7	0,048	10,1
Grécko	2,7	0,74	14,8	0,264	9,7
Španielsko	11,0	0,44	14,9	0,850	7,7
Chorvátsko	0,5	1,16	13,3	0,082	16,1
Maďarsko*	0,5	2,53	14,7	0,154	30,5
Taliansko	21,0	0,98	14,0	2,835	13,5
Litva	0,3	0,10	13,3	0,005	1,8
Lotyšsko	0,2	0,19	14,8	0,006	3,2
Malta	0,1	0,63	13,3	0,012	9,7
Poľsko	5,3	0,41	14,9	0,355	6,7
Portugalsko	3,0	0,57	14,6	0,242	8,1
Rumunsko	3,0	2,19	14,6	0,824	27,5
Slovinsko	1,1	0,23	14,8	0,047	4,3
Slovensko	0,3	0,09	14,6	0,004	1,3
Spolu	**53,5**	**0,76**	**14,5**	**5,826**	**10,9**

Poznámka: Úspory na úrokoch sa počítajú podľa dlhopisov a sčítavajú podľa dátumov emisie a splatnosti. Členské štáty si požičali od EÚ s rôznou priemernou splatnosťou. V prípade členských štátov, ktoré si z veľkej časti požičali s veľmi dlhou alebo dlhou splatnosťou, majú celkové úspory na úrokoch tendenciu byť vyššie než súčin priemerného rozpätia a priemernej splatnosti. Dôvodom je, že medzi rozpätím a splatnosťou je vo všeobecnosti pozitívna korelácia, t. j. výnosové krivky EU SURE majú tendenciu byť plochejšie než vnútroštátne výnosové krivky.

** V prípade Maďarska nie je k dispozícii žiadna výnosová krivka dlhopisov denominovaných v eurách. Namiesto toho sa použila výnosová krivka v domácej mene.*

5 PRETRVÁVANIE VÝNIMOČNÝCH UDALOSTÍ, KTORÉ SÚ DÔVODOM NA UPLATŇOVANIE NARIADENIA O NÁSTROJI SURE

V nariadení o nástroji SURE sa takisto vyžaduje, aby Komisia podávala správy o pretrvávaní výnimočných udalostí, ktoré sú dôvodom na uplatňovanie nástroja SURE.[41] Vzhľadom na opätovný nárast výskytu infekcií od jesene pretrvávajú výnimočné okolnosti, ktoré si vyžadovali vytvorenie nástroja SURE a núdzových opatrení v oblasti zamestnanosti na podporu občanov. Opätovný nárast prípadov ochorenia COVID-19 sužuje Európu od jesene 2020 vrátane vzniku nových virulentnejších kmeňov, čo viedlo k výraznému sprísneniu obmedzení. K 25. februáru 2021 bola 14-dňová incidencia vírusu v EÚ/EHP na úrovni 283 prípadov na 100 000 obyvateľov, čo je o polovicu menej v porovnaní s úrovňou zaznamenanou v novembri 2020, ale stále výrazne viac v porovnaní s incidenciou z minulého leta, keď sa obmedzenia po prvýkrát zmiernili.[42] Nemocnice a jednotky intenzívnej starostlivosti v mnohých členských štátoch dosiahli začiatkom roka 2021 maximálnu kapacitu alebo sa k nej približovali.

Opätovné sprísnenie obmedzení pozastavilo obnovu po tom, čo sa v treťom štvrťroku 2020 zaznamenalo oživenie hospodárskej činnosti. Zatiaľ čo hospodársky vplyv nebol taký závažný ako v prvej vlne pandémie vzhľadom na využívanie cielenejších obmedzení a prispôsobenie podnikov a jednotlivcov obmedzeniam, obnova sa napriek tomu zastavila. V štvrtom štvrťroku 2020 reálny HDP v EÚ medzištvrťročne klesol o 0,4 % po tom, ako v treťom štvrťroku stúpol o 11,5 %. V prvom štvrťroku 2021 sa predpokladá ďalší pokles, keďže v celej Európe sú naďalej zavedené opatrenia proti šíreniu koronavírusu. Komisia v zimnej prognóze uverejnenej 11. februára 2021 predpokladá v EÚ v roku 2021 rast reálneho HDP o 3,7 % po bezprecedentnom poklese o 6,3 % v roku 2020. [43] Úroveň HDP na konci roka 2021 by preto zostala o 2,8 percentuálneho bodu pod úrovňou spred krízy z roku 2019.

Výrazná obnova priemyslu je v protiklade so slabou činnosťou v oblasti služieb. Priemyselná výroba sa v EÚ v poslednom štvrťroku 2020 naďalej zotavovala a takmer sa vrátila na úroveň spred krízy. Naopak, po úplnej obnove v lete sa maloobchodný predaj na jeseň opäť oslabil, keďže sa sprísnili obmedzenia v celej EÚ, zatiaľ čo niektoré služby, napr. cestovný ruch, sa z počiatočného šoku v marci 2020 nikdy nezotavili.

Najnovšie obmedzenia opäť výrazne ovplyvnili odvetvia s vysokým podielom ľudskej práce, ako sú ubytovacie služby, zábava a cestovný ruch. Hygienické obmedzenia naďalej výrazne ovplyvňujú tieto odvetvia s vysokým podielom ľudskej práce. Nesplnená potreba zamestnanosti, t. j. stagnácia trhu práce, poukazuje na vážne vplyvy.[44] Okrem toho sa

[41] Článok 14 ods. 1 nariadenia o nástroji SURE.

[42] Údaje z Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb: https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/data-national-14-day-notification-rate-covid-19.

[43] Európska hospodárska prognóza, zima 2021 (predbežná), European Economy Institutional Papers č. 144 – https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip144_en_1.pdf.

[44] Stagnácia trhu práce sa definuje ako súčet nezamestnaných osôb, podzamestnaných osôb, ktoré pracujú na kratší pracovný čas, osôb, ktoré si hľadajú prácu, ale nie sú okamžite pripravené, a osôb, ktoré sú pripravené na prácu, ale nehľadajú ju, vyjadrený ako percentuálny podiel rozšírenej pracovnej sily. Ďalšie podrobnosti pozri v prognóze Európskej komisie zo zimy 2021.

predpokladá, že miera nezamestnanosti sa v roku 2021 zvýši, keďže podpora zamestnanosti sa skončí a ľudia si budú môcť aktívne hľadať prácu, pretože sa majú znovu otvoriť hospodárstva.[45]

Zatiaľ čo sa očakáva mierny nárast činnosti v druhom štvrťroku a ráznejší nárast v treťom štvrťroku, pretrváva značná neistota a zvýšené riziká spojené s hospodárskym výhľadom. Pozitívne riziká súvisia najmä s možnosťou, že vakcinačný proces povedie k rýchlejšiemu zmierneniu opatrení proti šíreniu koronavírusu, než sa v súčasnosti očakáva, a teda obnova príde skôr a bude výraznejšia. Hospodársky rast by mohol profitovať aj z nahromadeného dopytu vďaka historicky vysokým úsporám domácností, nízkym nákladom na financovanie a podporným politikám. Na druhej strane by nové kmene alebo pomalé zavádzanie očkovania mohlo oddialiť zrušenie opatrení proti šíreniu koronavírusu, čo by malo negatívny vplyv na dôveru, a teda by viedlo k ďalším preventívnym úsporám a oneskoreniu investičných rozhodnutí. To zdôrazňuje potrebu nestiahnuť politickú podporu hospodárstva a zamestnanosti, aby sa predišlo hlbším jazvám v štruktúre európskeho hospodárstva a spoločnosti.[46] Príslušné politické opatrenia zahŕňajú režimy skráteného pracovného času oprávnené na podporu z nástroja SURE, ako aj režimy podporujúce vytváranie pracovných miest a zmeny pracovného miesta v súlade s odporúčaním Komisie týkajúcim sa účinnej aktívnej podpory zamestnanosti[47].

Nástroj SURE je svojou povahou *dočasný* nástroj, pričom viac ako 90 % jeho zdrojov už bolo vyčlenených. Zachovanie politík zameraných na udržanie ľudí v ich súčasnom zamestnaní nad rámec toho, čo je odôvodnené okolnosťami, môže skutočne zdržať, a nie podporiť obnovu. Ak v priebehu roka 2021 obdobie núdze ustúpi, situácia si môže vyžiadať ďalšie opatrenia, najmä aktívne politiky trhu práce, ako sú stimuly na prijímanie do zamestnania a podpora podnikania, príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu a zvýšená podpora zo strany služieb zamestnanosti.

6 POVINNOSŤ PODÁVANIA SPRÁV PODĽA RÁMCA PRE SOCIÁLNOINVESTIČNÉ DLHOPISY EU SURE

V tomto oddiele sa uvádza príslušná správa podľa oddielu 2.4 rámca pre sociálnoinvestičné dlhopisy EU SURE (ďalej len „rámec“). To zahŕňa podávanie správ o prideľovaní výnosov z dlhopisov SURE podľa prijímajúceho členského štátu a podľa plánovaného hlavného druhu oprávnených sociálnych výdavkov, ako aj podávanie správ o vplyve.

Vytvorenie nástroja SURE bolo takisto súčasťou záväzku EÚ k udržateľnému financovaniu, čím sa podporil rozvoj trhu so sociálnoinvestičnými dlhopismi. Komisia 7. októbra 2020 oznámila, že emituje všetky dlhopisy SURE ako sociálnoinvestičné dlhopisy, a prijala rámec pre sociálnoinvestičné dlhopisy EU SURE. Sociálnoinvestičné dlhopisy

[45] Podľa prognózy Európskej komisie z jesene 2020.

[46] V oznámení Komisie Rade [COM(2021) 105], *Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky* sa uvádza, že „nemalo by dôjsť k predčasnému stiahnutiu fiškálnej podpory. Fiškálna politika je – najmä v neistom prostredí – účinným nástrojom. S predčasným stiahnutím podpory sa spájajú vyššie riziká ako s jej príliš dlhým poskytovaním.“

[47] https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23699&langId=en.

poskytujú investorom aktívum, ktorého výnosy sa používajú na podporu pozitívnych sociálnych vplyvov.

Rámec poskytuje investorom záruky, že je v súlade so zásadami sociálnoinvestičných dlhopisov ICMA.[48] Cieľom rámca je zabezpečiť, aby sa výnosy z dlhopisov SURE použili na financovanie cielených opatrení sociálnej politiky. V oddiele 2.4 rámca sa stanovuje záväzok podávať správy o niekoľkých vykazovacích položkách s cieľom zabezpečiť v tejto súvislosti transparentnosť, najmä pokiaľ ide o prideľovanie a vplyv výnosov z dlhopisov SURE.

Po prvé, pokiaľ ide o prideľovanie, mali by sa podávať správy o rozdelení výnosov z dlhopisov SURE podľa prijímajúceho členského štátu a podľa plánovaného hlavného druhu oprávnených sociálnych výdavkov. Rozdelenie výnosov poskytnutých a vyplatených každému členskému štátu je uvedené v oddiele II bode ii) tejto správy. K februáru 2021 prijalo päť členských štátov celkovú sumu, ktorú im poskytla Rada, dva členské štáty prijali približne tri štvrtiny a osem členských štátov prijalo približne polovicu. V oddiele III časti 3.1 sa opisuje rozdelenie podľa druhu oprávnených výdavkov, t. j. porovnanie opatrení trhu práce s opatreniami súvisiacimi so zdravím, za všetky členské štáty, ktoré sú prijímateľmi pomoci z nástroja SURE. Celkovo je na opatrenia trhu práce vyčlenených 94 miliárd EUR alebo 95 % verejných výdavkov. Tento podiel zostáva nezmenený, ak sa vylúči Bulharsko, Česko a Írsko, ktorým sa pomoc dosiaľ nevyplatila.

Po druhé Komisia sa zaviazala podávať správy o vplyve výnosov z dlhopisov SURE na základe informácií, ktoré musia prijímajúce členské štáty poskytovať v súvislosti s vykonávaním plánovaných verejných výdavkov každých šesť mesiacov. Mohlo by to zahŕňať napríklad údaje o počte osôb a podnikov, na ktoré sa vzťahujú financované politiky alebo ktoré sú z nich podporované. V rámci sa konštatuje, že táto správa bude závisieť od kvality a podrobnosti informácií oznámených členskými štátmi. V oddiele III časti 3.2 tejto správy sa uvádzajú odhady percentuálneho podielu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, na ktoré sa nástroj vzťahuje. Podľa odhadov sa z nástroja SURE v roku 2020 podporila štvrtina zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb vo všetkých prijímajúcich členských štátoch.

Vplyv nástroja SURE sa analyzuje aj v oddiele IV tejto správy. Ukázalo sa, že nezamestnanosť sa v prijímajúcich členských štátoch nezvýšila až tak, ako sa očakávalo v roku 2020, vzhľadom na výrazný pokles produkcie, čo poukazuje na to, že nástroj SURE prispel k zabráneniu stratám pracovných miest. Správa sa zaoberá aj inými pozitívnymi vplyvmi nástroja SURE vrátane zvýšenia dôvery v hospodárstvo EÚ, podporovania ambicióznych režimov skráteného pracovného času a úspor členských štátov na úrokoch.

Celkovo výnosy SURE, ktoré sa poskytli a vyplatili členským štátom, boli pridelené na verejné výdavky týkajúce sa režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení. Ako také sa použili na financovanie opatrení sociálnej politiky v súlade so samotným účelom sociálnoinvestičných dlhopisov.

[48] https://www.icmagroup.org/assets/documents/Regulatory/Green-Bonds/June-2020/Social-Bond-PrinciplesJune-2020-090620.pdf.

Príloha 1: Prehľad režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení

Tabuľka A.1: Režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia podľa členského štátu

Krajina	**Režimy skráteného pracovného času**				**Režimy podobné skrátenému pracovnému času** (dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov, ak je k dispozícii, na základe žiadostí o podporu z nástroja SURE)		
	Nový alebo existujúci režim alebo režimy	**Dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov**	**Názov**	**Druh režimu**	**Pre samostatne zárobkovo činné osoby**	**Podpora nákladov práce**	**Ochrana zamestnancov**
BE	existujúci režim rozšírený/zmenený v dôsledku ochorenia	30. marec 2020	*Chômage temporaire/tijdelijke werkloosheid*	trvalý	20. a 23. marec, 6., 7. a 10. apríl, 12. jún a 20. júl 2020	23. apríl, 14. máj a 19. jún 2020	7. apríl a 13. máj 2020
BG	nový režim	30. marec (pôvodný akt) a 2. júl 2020 (rozšírenie)	Režim 60-40	dočasný	-	-	-
CY	nové režimy	(dátum nie je k dispozícii)	Režim na podporu spoločností pri úplnom pozastavení ich prevádzky, režim na podporu spoločností pri čiastočnom pozastavení ich prevádzky	dočasný	áno (dátum nie je k dispozícii)	áno (dátum nie je k dispozícii)	áno (dátum nie je k dispozícii)
CZ	nový režim	31. marec 2020	Program Antivirus v režime A a B	dočasný	19., 26. a 31. marec, 9. apríl, 4. a 18. máj 2020	8. jún 2020	-
EL	nové režimy	14. marec 2020; 14. jún 2020.	Režim skráteného pracovného času *Synergasia*; osobitný príspevok poskytovaný	dočasný	20. marec 2020	14. marec 2020	-

Krajina	Režimy skráteného pracovného času				Režimy podobné skrátenému pracovnému času (dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov, ak je k dispozícii, na základe žiadostí o podporu z nástroja SURE)		
	Nový alebo existujúci režim alebo režimy	**Dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov**	**Názov**	**Druh režimu**	**Pre samostatne zárobkovo činné osoby**	**Podpora nákladov práce**	**Ochrana zamestnancov**
			zamestnancom, ktorým bola z dôvodu krízy pozastavená platnosť pracovnej zmluvy				
ES	existujúci režim rozšírený/zmenený v dôsledku ochorenia COVID-19	17. marec, 12. máj a 26. jún 2020	*Expediente de Regulación Temporal de Empleo*	trvalý	17. marec, 31. marec a 26. jún 2020	12. a 17. marec, 21. apríl, 12. máj a 26. jún 2020	
HR	nové režimy	30. marec 2020 a pokračovanie schválené v 2. polroku 2020	Dotácie na zachovanie pracovných miest v odvetviach postihnutých ochorením COVID-19; pomoc v oblasti skráteného pracovného času	dočasný	-	-	-
HU	nový režim (podporovaný z ESF, bez nároku na podporu z nástroja SURE)	10. apríl a 17. jún 2020	Režim skráteného pracovného času	dočasný	13. máj, 22. jún,	18. a 23. marec	23. marec
IE	existujúci režim	–	(Čiastočná) dávka v nezamestnanosti	trvalý	–	*Schéma dočasných mzdových dotácií*, 26. marec 2020	–

Krajina	**Režimy skráteného pracovného času**				**Režimy podobné skrátenému pracovnému času** (dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov, ak je k dispozícii, na základe žiadostí o podporu z nástroja SURE)		
	Nový alebo existujúci režim alebo režimy	**Dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov**	**Názov**	**Druh režimu**	**Pre samostatne zárobkovo činné osoby**	**Podpora nákladov práce**	**Ochrana zamestnancov**
IT	existujúci režim rozšírený/zmenený v dôsledku ochorenia COVID-19	17. marec 2020, 19. máj 2020 a ďalšie rozšírenia	*Cassa integrazione guadagni*	trvalý	17. marec 2020, 19. máj 2020 a ďalšie rozšírenia		
LT	nový režim	19. marec 2020	Mzdové dotácie počas nečinnosti	dočasný	19. marec 2020 a 1. august 2020	15. máj 2020	
LV	nový režim	26. marec 2020	Režim náhrad pre nepracujúcich zamestnancov	dočasný	31. marec 2020	21. marec 2020	
MT	–	–	–	–	–	*Schéma dočasných mzdových dotácií*, 13. apríl 2020	25. marec 2020
PL	nový režim	2. marec	Dotácie na skrátený pracovný čas	dočasný	2. marec	2. marec	–
PT	existujúci režim (dočasne) rozšírený/zmenený v dôsledku ochorenia COVID-19	26. marec 2020	Podpora udržania pracovných miest	trvalý	13. marec a 6. jún 2020	26. marec. 6. jún, 19. jún, 30. júl a 31. december 2020	13. marec, 26. marec, 19. jún, 30. júl a 31. december 2020
RO	nové režimy	21. marec 2020, 29. máj 2020 a 7. august 2020	Technická nezamestnanosť, pružné formy organizácie práce	dočasný	18. marec 2020 a 7. august 2020	–	–
SI	nové režimy	28. marec	Režim zachovania	dočasný	28. marec 2020	28. marec 2020	–

Krajina	**Režimy skráteného pracovného času**				**Režimy podobné skrátenému pracovnému času** (dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov, ak je k dispozícii, na základe žiadostí o podporu z nástroja SURE)		
	Nový alebo existujúci režim alebo režimy	**Dátum nadobudnutia účinnosti právnych predpisov**	**Názov**	**Druh režimu**	**Pre samostatne zárobkovo činné osoby**	**Podpora nákladov práce**	**Ochrana zamestnancov**
		2020 a 30. máj 2020	pracovných miest náhradou miezd a režim skráteného pracovného času				
SK	existujúci režim rozšírený/zmenený v dôsledku ochorenia COVID-19	(dátum nie je k dispozícii)	Režim skráteného pracovného času	dočasný	áno (dátum nie je k dispozícii)	–	–